

ውን ፡ ሜዳ ፡ እየተዉ ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ በዶማ ፡ እየቆፈሩ ፡
ይዘሩ ፡ ነበሩ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ከእነዚህ ፡ ችጋር ፡ ከገባባቸው ፡ አገ
ሮች ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ሐማሴንና ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ እየተሰደደ ፡
ሠርቶ ፡ ለበሬና ፡ ለላም ፡ መግዣ ፡ የሚሆን ፡ ገንዘብ ፡ አግኝቶ ፡
እየተመለሰ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ያባቱን ፡ መሬት ፡ አቀና ። ዐፄ ፡ ምኒ
ልክም ፡ በብዙ ፡ ረዱት ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ሕዝቡ ፡ ዐቅም ፡
አግኝቶ ፡ ዛሬ ፡ የወንዙን ፡ ዳርና ፡ ሜዳውን ፡ ያርስ ፡ ዠመር ፤
ሁሉን ፡ ግን ፡ ጨርሶ ፡ አላለማውም ፤ ወደ ፡ ፊት ፡ ግን ፡ እንደ ፡
ዛሬው ፡ ሰላም ፡ ከቆየለት ፡ ዘንድ ፡ ሁከትና ፡ ጦርነት ፡ እንደ ፡
ገና ፡ ካልተነሣበት ፡ ሕዝቡ ፡ ሳይበዛ ፡ አይቀርምና ፡ በጊዜ ፡
ብዛት ፡ አገሩ ፡ እንደ ፡ ዱሮ ፡ ሳይለማ ፡ አይቀርም ።

፯ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የሥራን ፡ ሚዛንና ፡ የዋጋን ፡ ትርጉም ፡ ከሦስት ፡ ትንንሽ ፡
ክፍል ፡ ይከፍሏል ።

አርእስት ።

የአይሁዶችና ፡ የክርስቲያኖች ፡ የሃይማኖት ፡ መጽሐፍ ፡
በአሪት ፡ ዘፍጥረት ፡ ፩ ፡ እስከ ፡ ፳፰ ፡ እንደሚያስተምረን ፡
እግዚአብሔር ፡ ሰው ፡ ዓለምን ፡ እንዲገዛ ፡ ፈጠረው ። አለውም ፡
ብዙ ፡ ተባዙ ፡ ምድርንም ፡ ምሏት ፡ ግዚትም ። እውነትም ፡
የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ ነው ። በመዠመሪያ ፡ ግን ፡
ተገዢዋ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ተረድተዋል ፤ ጌታዋ ፡
የሆነ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ነው ። መሣሪያዎችና ፡ ሌላም ፡ ብዙ ፡ ነገ
ር ፡ አግኝቶ ፡ ተጣጥሮም ፡ ተባዝቶም ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡
በቃ ። እነዚህንም ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ያገኛቸውን ፡ መሣሪያዎች ፡
ከፍና ፡ ዝቅ ፡ አድርጎ ፡ ይገምታቸው ፡ ዠመር ። እንዴት ፡ ባለ ፡
ሐሳብ ፡ እንደ ፡ ገመታቸው ፡ ለመረዳት ፡ የፈለገን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
ግን ፡ ወደ ፡ ቀድሞው ፡ ምሳሌያችን ፡ እንመለስ ።

መዝሙሪያ ፡ ክፍል ።

ያ ፡ ለምሳሌ ፡ ወደ ፡ አንድ ፡ ደሴት ፡ ተሰደደ ፡ ያልነው ፡
 ሰውዬ ፡ እደሴቱ ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ በዙሪያው ፡ የደን ፡ ፍሬ
 ና ፡ አበባ ፡ ወፎችና ፡ የደን ፡ አራዊት ፡ በያይነቱ ፡ ከበውት ፡
 ይኖሩ ፡ ነበር ። የነዚህም ፡ ሁሉ ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ በመዝሙሪያ ፡
 ዐቅም ፡ አላገኘም ፡ ነበር ። በኑሮው ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተሳካለትና ፡
 እንዳልሆነለት ፡ እናያለን ፤ ሚዳቋዪቱ ፡ በሩጫዋ ፡ ስታመልጠ
 ው ፡ ወፋም ፡ በክንፉ ፡ ሲበርበት ፡ ዓሳውም ፡ ወደ ፡ ውሃው ፡
 ውስጥ ፡ ሲጠልቅበት ፡ የዛፉም ፡ ፍሬ ፡ ሲደርቅበት ፡ ለምግቡ ፡
 የሚሆን ፡ ነገር ፡ አጥቶ ፡ ጥቂት ፡ ጊዜ ፡ መቸገሩ ፡ አይቀርም ።
 ያ ፡ ለምግቡ ፡ የሚሆነው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በዙሪያው ፡ ሳለ ፡ ስደተ
 ኛው ፡ ሰውዬ ፡ በረኃብ ፡ ሲቸገር ፡ ይኖር ፡ ነበር ። መጥረቢያ ፡
 ቢኖረው ፡ ዛፉን ፡ ቈርጦ ፡ ዕንጨቱን ፡ ፈልጦ ፡ ደሳና ፡ ቤት ፡
 ለመሥራት ፡ አይሳነውም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ መጥረቢያ ፡
 ስላልኖረው ፡ በጉድጓድ ፡ ለመኖር ፡ ግድ ፡ ሆነበት ። በመ
 ዝሙሪያ ፡ ደማ ፡ ስላልኖረው ፡ የደኑን ፡ ፍሬ ፡ እየለቀመ ፡ ሲመ
 ገብ ፡ ነበር ። በኋላ ፡ ግን ፡ ቀስትና ፡ ጀልባ ፡ በድንጋይና ፡ በእሳት ፡
 አበጅቶ ፡ ለምግቡ ፡ የአውሬና ፡ የዓሳ ፡ ሥጋ ፡ ይመግብ ፡ ዝሙ
 ሪ ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ምግብ ፡ እንደ ፡ ዛፉ ፡ ፍሬ ፡ በፍጥነ
 ት ፡ የማይገኝ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በርሱ ፡ ዐይን ፡ ከፍሬው ፡ ይልቅ ፡
 ሥጋው ፡ ተወደደ ፤ ስለዚህ ፡ ስደተኛው ፡ ሰውዬ ፡ ሥጋውን ፡
 እስኪያገኘው ፡ ድረስ ፡ ዕንቅፋት ፡ የሚሆነው ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ነበ
 ርና ፡ አስቀድሞ ፡ ይህን ፡ ሁሉ ፡ ማሸነፍ ፡ ያስፈልገዋል ። ዋጋው
 ም ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ ከሚለቀመው ፡ የዛፍ ፡ ፍሬ ፡ ይበልጥበ
 ታል ። አንባቢው ፡ ግን ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ።
 ሰውዬው ፡ ፍሬውንና ፡ ሥጋውን ፡ ያገኘው ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ነው ፤
 ከሌላ ፡ ሰው ፡ አልገዛውም ፡ ቢባል ፡ ስለዚህ ፡ የሥጋው ፡ ዋጋ ፡
 ከፍሬው ፡ ዋጋ ፡ እንዲበልጥ ፡ በምን ፡ ዐወቀው ፡ ይሆን ፤ የዚህ ፡
 ጥያቄ ፡ መልሱ ፡ ግን ፡ አጭር ፡ ነው ። ሰውዬው ፡ የደኑን ፡
 ፍሬና ፡ ሥጋውን ፡ ምንም ፡ ከሌላ ፡ ሰው ፡ ባይገዛው ፡ ሠርቶና ፡
 ለፍቶ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በከንቱ ፡ አላገኘውም ። ይህም ፡ ሥራው ፡
 ዋጋ ፡ መሆኑ ፡ ነው ። የደኑን ፡ ፍሬ ፡ ለመልቀም ፡ እዛፉ ፡ ላይ ፡

ከመውጣት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ድካም ፡ አልነበረበትም ፤ ሥጋው ፡
 የሆነ ፡ እንደ፡ሆነ፡ግን፡እንደ፡ፍሬው ፡ በቀላል ፡ ድካም ፡ አይገኝ
 ም ። ሥጋውን ፡ ለማግኘት ፡ ግን ፡ አስቦ ፡ ቀስት ፡ አበጅቶ ፡ አጩ
 ማመት ፡ ተምሮ ፡ በሜዳና ፡ በዳገት ፡ በቅልቅላት ፡ ሩጦ ፡ ሁል ፡
 ጊዜም ፡ አይቀናውም ፡ ይሆናል ። በቀስቱም ፡ አውሬን ፡ ለመግ
 ደል ፡ አዘጋገቡና ፡ አወራውሩም ፡ የብዙ ፡ ጊዜ ፡ ትምርት ፡ ያስ
 ፈልገዋል ። ባዘገበ ፡ ቊጥር ፡ ሁለግዜ ፡ አውሬ ፡ አይገድልም ፤
 ዓሣ ፡ ለመልቀምም ፡ አስቦ ፡ ጀልባና ፡ መረብ ፡ አበጅቶ ፡ ጀል
 ባውንም ፡ ማዕበል ፡ እንዳይሰብርበት ፡ ያስፈራው ፡ ነበር ። መረ
 ቡንም ፡ በጣለው ፡ ቊጥር ፡ ዓሣ ፡ አይዘለትም ። አንዳንድ ፡ ቀ
 ንስ ፡ ባዶ ፡ እጁን ፡ ይገባ ፡ ይሆናል ፤ ስለዚህ ፡ የአውሬና ፡ የዓ
 ሣ ፡ ሥጋ ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ አስቀድሞ ፡ መሰናክል ፡ የሆ
 ነውን ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ ማሸነፍ ፡ ያስፈልገዋልና ፡ ከፍሬው ፡ ይል
 ቅ ፡ ሥጋው ፡ ይወደድበታል ። በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡
 የማናቸውም ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ ሲገመት ፡ ያ ፡ ነገር ፡ እስኪገኝ ፡
 ያለው ፡ ድካም ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ መገመት ፡ ያክል ፡ ነው ። ስለዚ
 ህ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ አስተውል ። ማናቸውም ፡ ነገር ፡ እስኪገኝ ፡
 ድረስ ፡ መሰናክሉ ፡ ድካሙ ፡ እያነሰ ፡ ሲሄድ ፡ የዚያ ፡ ነገ
 ር ፡ ዋጋው ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ለማግኘ
 ት ፡ መሰናክሉ ፡ ድካሙ ፡ ከበዛ ፡ ዘንድ ፡ የዚያ ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡
 እየበዛ ፡ ይሄዳል ። ማለት ፡ በምሳሌ ፡ ብንተረጉመው ፡ ሰውዬ
 ው ፡ ቀስት ፡ ሳይሠራ ፡ የአውሬን ፡ ሥጋ ፡ ሲፈልግ ፡ አውሬ
 ውን ፡ በሩጫው ፡ ይዞ ፡ መግደል ፡ ያስፈልገው ፡ ነበር ። ስለዚህ ፡
 የአውሬው ፡ ሥጋ ፡ ዋጋው ፡ ውድ ፡ ነበር ። ቀስት ፡ ካበጀ ፡ በ
 ጓላ ፡ ግን ፡ ድካሙ ፡ ቀለለና ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡ ዋጋ ፡ ቀለለ
 ት ። ደግሞም ፡ በጓላ ፡ ጠመንገን፡አበጀ ። የአውሬን ፡ ሥጋ ፡
 ለማግኘት ፡ ድካሙ ፡ ፈጽሞ ፡ ቀለለ ። እንሆም ፡ የአውሬው ፡
 ሥጋ ፡ ዋጋው ፡ በጣም ፡ ዝቅ ፡ አለ ። ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ ባገር ፡
 ያለው ፡ ጠመንገ ፡ ሁሉ ፡ ጠፍቶ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ቀስ
 ት ፡ ቢመለስ ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡ ዋጋው ፡ እንደሚወደድ ፡
 የታወቀ ፡ ነው ፤ ከዚያም ፡ በጓላ ፡ ቀጥሎ ፡ ቀስት ፡ ሁሉ ፡ ካገር ፡
 ጠፍቶ ፡ የአውሬን ፡ ሥጋ ፡ ለማግኘት ፡ እንደ ፡ ቀድሞ ፡ ሩጦ ፡
 መያዝ ፡ የሚያስፈልግበት ፡ ጊዜ ፡ ቢመጣ ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡

እንደ ፡ ገና ፡ በጣም ፡ በተወደደ ፡ ነበር ። በእኸልም ፡ በልብ ስም ፡ በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ ማናቸውንም ፡ ለኑሮ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ለማግኘት ፡ መሰናክሉና ፡ ድካሙ ፡ ያንሳልና ፡ የዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ ያንሳል ። ዕውቀት ፡ ቢያንስ ፡ ግን ፡ ለኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ማናቸውም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ መሰናክሉና ፡ ድካሙ ፡ ከበዛ ፡ ዘንድ ፡ የዕቃውም ፡ ዋጋ ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ።

አንባቢው ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ በቶሎ ፡ አይገባውምና ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ፤ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ከነገሡ ፡ ወዲህ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ዕውቀት ፡ እየበዛ ፡ ሄደ ። የእኸል ፡ ዋጋ ፡ ግን ፡ ከዱሮ ፡ ይልቅ ፡ ዛሬ ፡ ተወደደ ፤ ዱሮ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ጤፍ ፡ ይሸመት ፡ ነበር ። ዛሬ ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ጤፍ ፡ ዋጋው ፡ ዐሥር ፡ ብር ፡ ሆነ ። ስለዚህ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ የሁሉም ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ ያንሳል ፡ የተባለው ፡ ሐሰት ፡ አይሆንምን ፤ የዚህ ፡ መልስ ፡ እንዲህ ፡ ነው ። አንባቢ ፡ ሆይ ፡ አንተ ፡ ብትሳሳት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የጤፍ ፡ ዋጋ ፡ ከዱሮው ፡ ዋጋ ፡ አነስ ፡ እንጂ ፡ አላደገም ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ማናቸውም ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ እስቲገኝ ፡ ድረስ ፡ ያለው ፡ መሰናክልና ፡ ድካም ፡ ዋጋ ፡ ሲገመት ፡ ያ ፡ ነገር ፡ እስቲገኝ ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ መሰናክልና ፡ ድካም ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ መገመት ፡ ያኸል ፡ ነው ፡ ብለን ፡ ነበር ።

እንግዲህ ፡ ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ማለት ፡ ነው ። እንግዲያስ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ አስተውል ። ብርክን ፡ ይዘኸ ፡ ጤፍ ፡ ለመሸመት ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ብትሄድ ፤ ባለጤፍ ፡ አራት ፡ ቊና ፡ ወይም ፡ ሁለት ፡ ቊና ፡ ይልኸል ። ምነው ፡ ዱሮ ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ሲሸመት ፡ አልነበርምን ፡ ብለኸ ፡ ብትጠይቀው ፤ ባለጤፍ ፡ የቀድሞ ፡ ዘመንን ፡ ገበያ ፡ የሚያውቅ ፡ ሽማግሌ ፡ ከሆነ ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ ይመልስልኸል ። ወዳጄ ፡ ሆይ ፡ ዱሮ ፡ እንጂ ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ለማግኘት ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡ ያስፈልግ ፡ ነበር ። ያውም ፡ ቢገኝ ፡ በነጋዴዎች ፡ እጅ ፡ ነበር ። እነዚህም ፡ ነጋዴዎች ፡ ብሯን ፡ ለማግኘት ፡ ሲሉ ፡ በደንከሊ ፡ አገርና ፡ በአውሳ ፡ በረሃ ፡ ያለውን ፡ መከራ ፡ ሁሉ ፡ ሲቀበሉ ፡ ነበር ። ሽፍታና ፡ በ

ሽታም ፡ ብዙ ፡ ሰውና ፡ ከብትም ፡ ያስቀርባቸው ፡ ነበር ። ዛሬ ፡ ግን ፡ ብርን ፡ ለማግኘት ፡ ይህን ፡ ሁሉ ፡ ድካም ፡ አያስፈልግም ፤ ዱሮ ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ለማግኘት ፡ ሲደክም ፡ የነበረውን ፡ ድካም ፡ ዛሬ ፡ ሠላሳ ፡ ብር ፡ ያተርፍበታል ። የእርሻው ፡ ድካም ፡ ያው ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ ነው ፤ ድካሙም ፡ አላነሰውም ። እንግዲህ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ስለ ፡ ተሸመተ ፡ ዛሬ ፡ ዳውላውን ፡ በሠላሳ ፡ ብር ፡ እንደ መሸመት ያኸል ነው ። ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ አራት ፡ ቀና ፡ ጤፍ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ ብታገኝ ፡ መልካም ፡ ነው ፤ ጤፉ ፡ በጣም ፡ ረክሶልኸል ። እንደ ዱሮ ፡ ሒሳብስ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ ፩ ፡ ቀና ፡ ተኩል ፡ ብቻ ፡ መሸመት ፡ ይገባኸ ፡ ነበር ፤ እንግዲህ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ በዚህ ፡ ምሳሌ ፡ መጠራጠርኸን ፡ ተረድተኸ ፡ ትሄድ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፡ ምን ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ታመጣ ፡ ይሆን ። ነገር ፡ ግን ፡ ሌላ ፡ ምሳሌ ፡ ማስረጃ ፡ ባሳይኸ ፡ ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ማለት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሌላ ፡ ትርጓሜ ፡ ይኖረዋል ፡ ብለኸ ፡ አትጠራጠርም ።

አሁን ፡ ወዳንድ ፡ አገር ፡ መንደር ፡ ብንሄድ ፡ በዚያም ፡ አንድ ፡ በርኖስ ፡ ሰፊና ፡ አንድ ፡ ገበሬ ፡ ሲገበያዩ ፡ ብናይ ፡ ባለበርኖሱ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ በርኖሱን ፡ ለገበሬው ፡ ሲሸጥ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተሠራበትን ፡ እኸል ፡ ይፈልጋል ። ማለት ፡ የበርኖሱ ፡ ሽያጭ ፡ የበጉን ፡ ጠጉር ፡ ቈርጠ ፡ ነድፎ ፡ ፈትሎ ፡ በርኖሱን ፡ ሠርቶ ፡ እስተጨርስ ፡ ድረስ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የፈጀበት ፡ እንደሆነ ፡ ገበሬውም ፡ ይህንን ፡ በርኖስ ፡ ለመግዛት ፡ ቢፈልግ ፡ አርሶ ፡ ጐልጉሎ ፡ ዐርሞ ፡ ዐጭዶ ፡ ወቅቶ ፡ በስድስት ፡ ቀን ፡ ሒሳብ ፡ ያገባውን ፡ እኸል ፡ ለባለበርኖሱ ፡ ይሰጣል ። እንግዲያስ ፡ ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ማለት ፡ ነው ። ይህ ፡ ሳይቀር ፡ ባለበርኖስ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ በርኖስ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ ለተደከመበት ፡ እኸል ፡ መለወጥ ፡ የግድ ፡ ሲሆንበት ፡ ሥራው ፡ የማይጠቅም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይረዳና ፡ አራሽ ፡ ይሆናል ።

አራሹም ፡ እንዲሁ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ የለፋበትን ፡ ጤፍ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ ለተለፋበት ፡ በርኖስ ፡ መለወጥ ፡ የግድ ፡ ሲሆንበት ፡ ሥራው ፡ የማይጠቅም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አይቶ ፡ እርሻውን ፡ ትቶ ፡

በርኖስ ፡ ሠሪ ፡ ይሆናል ፤ በሌላም ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ብረት ፡ ሠሪና ፡ ሸክላ፡ሠሪም ፡ ሌላም ፡ ሠራተኛ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ሥራው ፡ መጠን ፡ ዋጋውን ፡ ካላገኘ ፡ የዱሮ ፡ ሥራውን ፡ ትቶ ፡ እንደ ፡ ድካሙ ፡ መጠን ፡ ዋጋ ፡ የሚያገኝበትን ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይፈልጋል ። ተጠራጣሪው ፡ አንባቢ ፡ ግን ፡ ደግሞ ፡ እንደ ዚህ ፡ ይል ፡ ይሆናል ።

አንጠረኛው ፡ ብረት ፡ ሠሪው ፡ ሸማኔው ፡ ገበሬው ፡ ርሱ ፡ ርሱ ፡ ገበያ ፡ አይሄድም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ሁሉን ፡ ነገር ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ወስዶ ፡ ዋጋውን ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ የሚያደርገው ፡ ነጋ ዴ ፡ ነው ። ነጋዴው ፡ አይሠራም ፤ ዕቃውን ፡ ግን ፡ ዋጋውን ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ እያደረገ ፡ እንደ ፡ ወያዴ ፡ ይሸጣል ። የዕቃውን ፡ ዋጋ ፡ ዝቅ ፡ የሚያደርግ ፡ ሌላ ፡ ባላንጣ ፡ ነጋዴ ፡ ርሱ ፡ የሚሸጠውን ፡ ዕቃ ፡ ሲሸጥ ፡ ያየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንግዱን ፡ ያቆማል ፤ ወይም ፡ ጨርሶ ፡ ሥራውን ፡ ለመተው ፡ ያስባል ። ባላንጣ ፡ እንደሌለው ፡ ሲያይ ፡ ግን ፡ ዕቃውን ፡ ሁሉ ፡ ብርቅ ፡ አድርጎ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ይፈልግበታል ። ስለዚህ ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ መሆኑን ፡ እንግዲህ ፡ በምን ፡ እንረዳው ። ለዚህም ፡ መልስ ፡ አለው ፤ በርኖስ ፡ ሠሪና ፡ አራሹ ፡ ሸማኔውም ፡ ጎረ ፡ ቤቶች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃቸውን ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ እንዲለዋወጡ ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ቤቶቻቸው ፡ የእኩል ፡ ቀን ፡ ያክል ፡ የተራራቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ አራሹ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ በርኖስ ፡ ወይም ፡ ሸማ ፡ መግዛት ፡ ሲፈልግ ፡ ከዚያ ፡ ሄዶ ፡ በርኖሱን ፡ ወይም ፡ ሸማውን ፡ ገዝቶ ፡ እስኪመለስ ፡ ድረስ ፡ ያንድ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ይፈታል ። ስለዚህ ፡ በርኖሱን ፡ ወይም ፡ ሸማውን ፡ ይዞ ፡ ከቤቱ ፡ ሲገባ ፡ ያ ፡ በርኖስ ፡ ወይም ፡ ሸማ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የፈጀበት ፡ ጤፍና ፡ ያንድ ፡ ቀን ፡ መንገድ ፡ ድካም ፡ ይፈጅበታል ።

የበርኖሱ ፡ ጌታና ፡ ሸማኔውም ፡ ቢሆኑ ፡ እንደዚሁ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ ጤፍ ፡ ሲፈልጉ ፡ እስከ ፡ አራሹ ፡ ቤት ፡ ድረስ ፡ ሄደው ፡ በስድስት ፡ ቀን ፡ ድካም ፡ በርኖስና ፡ ሸማ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ ጤፍ ፡ ለውጠው ፡ ወደ ፡ ቤታቸው ፡ እስኪመለሱ ፡ ድረስ ፡ የሰባት ፡ ቀን ፡ ድካም ፡ ይሆንባቸዋል ።

ስለዚህ ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነውና ፤ ጤፉን ፡ እቤታቸው ፡ ካገቡት ፡ በኋላ ፡ ሌላ ፡ ከጎረ ፡ ቤት ፡ መጥቶ ፡ በበርኖስ ፡ ወይም ፡ በሸማ ፡ ለውጡኝ ፡ ቢላቸው ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ የተደከመበት ፡ ሸማ ፡ ወይም ፡ በርኖስ ፡ አምጣ ፡ ይሉታል ። እንደዚሁም ፡ ገበሬው ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ በተለፋበት ፡ ጤፍ ፡ የገዛውን ፡ በርኖስ ፡ ሌላ ፡ ጎረ ፡ ቤት ፡ መጥቶ ፡ በጤፍ ፡ ለውጡኝ ፡ ቢለው ፡ ያ ፡ ገበሬ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የለፋበትን ፡ ጤፍ ፡ የገዛበትን ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ያስብና ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ የተለፋበትን ፡ ጤፍ ፡ አምጣ ፡ ይለዋል ። አራሹ ፡ በርኖስ ፡ ለመግዛት ፡ ርሱ ፡ ራሱ ፡ ባይሄድ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ልጁን ፡ ወይም ፡ ሚስቱን ፡ ቢልክ ፡ ያው ፡ ነው ፤ ከቤት ፡ ይረዱት ፡ የነበረውን ፡ ሥራ ፡ ይፈቱበታል ፤ ያነን ፡ ለማምጣት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ፈተው ፡ ውለው ፡ ርሱ ፡ ሠርቶ ፡ ካገባው ፡ እኸል ፡ ይመገባሉ ። ነገር ፡ ግን ፡ የነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ቦታ ፡ የተራራቀና ፡ የሦስት ፡ ቀን ፡ መንገድ ፡ የሚያውል የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የፈለጉትን ፡ ነገር ፡ ለማምጣት ፡ ሦስት ፡ ቀን ፡ ይለፋ ፡ ይሆንን ፡ እንዲህ ፡ አይደለም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በመካከላቸው ፡ ተላላኪዎች ፡ የሚሆኗቸው ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ያገኛሉ ። እነዚህም ፡ ተላላኪዎች ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበት ፡ ጤፍ ፡ ይዘው ፡ ሂደው ፡ ዘጠኝ ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ በርኖስና ፡ ሸማ ፡ ገዝተው ፡ ይመለሳሉ ። ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ ሸማውና ፡ በርኖሱ ፡ ፲፪ ፡ ቀን ፡ የተደከመበት ፡ ተብሎ ፡ ይታሰባል ፤ ሌላ ፡ ጎረ ፡ ቤት ፡ መጥቶ ፡ በጤፍ ፡ ለውጡኝ ፡ ያላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፲፪ ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ ጤፍ ፡ አምጣ ፡ ይሉታል ፤ ርሱም ፡ በዚያው ፡ ስሌት ፡ ገዝቶ ፡ ይሄዳል ። ተላላኪዎቹም ፡ የስድስት ፡ ቀን ፡ ድካም ፡ ጤፍ ፡ በ፫ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ትርፍ ፡ ያገኛሉ ። እነዚህ ፡ ተላላኪዎች ፡ ጥቂቶች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለገዜው ፡ መልካም ፡ ትርፍ ፡ ያገኛሉና ፡ የቀሩት ፡ አራሾች ፡ ይህንን ፡ ትርፍ ፡ ተመልክተው ፡ እርሻቸውን ፡ ትተው ፡ ተላላኪዎች ፡ ይሆናሉ ። ቁዬቶ ፡ የተላላኪዎች ፡ ቍጥር ፡ በዝቶ ፡ የላኪዎች ፡ ቍጥር ፡ ያነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ተላላኪዎች ፡ የድካማቸውን ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ፈተኛው ፡ ሊያገኙ ፡ አይችሉም ። ዋጋቸው ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳልና ፡ የተላላኪዎች ፡ ሥራ ፡ እንደማይጠቅም ፡ አይተው ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ለመፈለግ ፡ ይሄዳሉ ። ተላላኪዎች ፡ ቍጥራቸው ፡ በመጠን ፡ የሆነ ፡

እንደ፡ሆነ፡ዋጋቸውንም፡እንደ፡ድካማቸው፡መጠን፡ያገኛሉ።
 እነዚህ፡ተላላኪዎች፡የምንላቸው፡ሰዎች፡ነጋዴዎች፡ናቸው።
 ስለዚህ፡ነጋዴ፡ያንዱን፡ዕቃ፡ዋጋ፡ከፍና፡ዝቅ፡ቢያደርግ፡
 ለጊዜው፡ነው፡እንጂ፡የዕቃው፡ዋጋ፡ውሎ፡አድሮ፡በተ
 ሠራበት፡ሚዛን፡መግባቱ፡አይቀርም። ነጋዴችም፡የዕቃ
 ውን፡ዋጋ፡ከፍና፡ዝቅ፡ቢያደርጉ፡የመንገዱንና፡የርቀቱን፡
 ሚዛንና፡ድካም፡ሲያስተካክሉ፡ነው፡እንጂ፤ ዋጋና፡ሥራ፡
 በትክክል፡ይሄዳል። ከገበሬው፡ቤት፡እስከ፡ባለበርኖሱ፡ቤት፡
 የሚወስድ፡መንገድ፡ገደልና፡ጐርፍ፡ቢኖርበት፡የተላላኪ፡
 ድካሙ፡ብዙ፡ነውና፡ዋጋው፡ይበዛል። መንገዱ፡ግን፡
 ገደሉ፡ቢደለደል፡ወንዙም፡ድልድይ፡ቢሠራበት፡የተላላኪ
 ው፡ድካም፡ያንሳልና፤ ዋጋውም፡ያንሳል። ከዚህም፡የተ
 ሻለ፡ሆኖ፡መንገዱ፡ጋሪ፡እንደሚያስኬድ፡ሁኖ፡ቢጠረግ
 ም፡የግድ፡የበለጠ፡ድካሙ፡ይቀላል፤ ዘጠኝ፡ተላላኪዎች፡
 ተሸክመው፡የማይችሉትን፡ዕቃ፡ወይም፡እኸል፡በጋሪ፡አን
 ድ፡ፈረስ፡ጐትቶ፡ያመጣዋል። እንደዚህ፡የሆነ፡እንደ፡ሆነ፡
 ባለሸማና፡ባለበርኖስ፡ጤፍ፡ሲፈልጉ፡ባለጤፉም፡በርኖስና፡
 ሸማ፡ሲፈልግ፡እንደ፡ዳሮው፡ለተላላኪ፡ብዙ፡ዋጋ፡አይሰጡም።

የምድር፡ባቡር፡ከተሠራ፡በኋላ፡ግን፡የተላላኪው፡
 ዋጋ፡ፈጽሞ፡ጥቂት፡ይሆናል።

ስለዚህ፡ዕውቀት፡ሲበዛ፡ለኑሮ፡የሚያስፈልገውን፡
 ማናቸውንም፡ነገር፡ለማግኘት፡መሰናክሉ፡ያንሳል። የማና
 ቸውም፡ዋጋ፡ሁሉ፡ዝቅ፡ይላል። ዕውቀት፡እያነሰ፡ሲሄድ፡
 ግን፡ለኑሮ፡የሚያስፈልገው፡ዕቃ፡ሁሉ፡ይወደዳል። እንደዚ
 ህም፡ባንድ፡አገር፡ውስጥ፡የተሠራው፡የጋሪ፡መንገድና፡
 የውሃ፡ድልድይ፡ሲበላሽ፡በቶሎ፡ያልታደሰ፡እንደ፡ሆነ፡
 ባለበርኖሱ፡ጤፍ፡ሲፈልግ፡ባለጤፉም፡በርኖስ፡ሲፈልግ፡
 እንደ፡ፈለጉት፡በጋሪ፡ሊመጣላቸው፡አይችልም፤በሰው፡ሸክ
 ም፡ሊያመጡ፡ግድ፡ይሆንባቸዋል። ሰው፡ግን፡የፈረስ፡
 ጋሪን፡ያኸል፡ለመሸከም፡አይችልምና፡አንድ፡ጋሪ፡ባንድ፡
 ቀን፡የሚጐትተውን፡እስኪያመላልስ፡ድረስ፡ዘጠኝ፡ቀን፡
 ያስፈልገዋል። ከዚህ፡የተነሣ፡ጤፉ፡ለባለበርኖሱ፡በርኖሱ፡

ም ፡ ለባለጢፋ ፡ ይወደድበታል ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡ አገር ፡
 ውስጥ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ የነጋዴው ፡ ጥቅም ፡ ያንሳል፤ የሠራተኛ
 ው ፡ ጥቅም ፡ ግን ፡ እንዲያድግ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ባንድ ፡ አገር
 ም ፡ ውስጥ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ ሠራተኞች ፡ አይራራቁም ፤
 በየመንደሩ ፡ በየመንገዱ ፡ በየወረዳው ፡ ዕቃው ፡ ሁሉ ፡ አጠገ
 ብ ፡ ላጠገብ ፡ በያይነቱ ፡ ይሠራልና ፡ ለመለዋወጥ ፡ ሩቅ ፡ መንገ
 ድ ፡ መሄድ ፡ አያሳስባቸውም ፤ ስለዚህ ፡ የተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡
 ዋጋ ፡ ይቀራል ።

የዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ እያደረ ፡ ዝቅ ፡ እያ
 ለ ፡ መሄዱ ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመረዳት ፡ እስቲ ፡
 እንደ ፡ ገና ፡ ተመልሰን ፡ እንመርምር ።

ያ ፡ ለምሳሌ ፡ ወደ ፡ ባሕር ፡ ደሴት ፡ ተሰደደ ፡ ያልነው ፡
 ሰው ፡ መዝመሪያውን ፡ ቀስት ፡ ሲያበጅ ፡ አስቀድሞ ፡ በእግሩ ፡
 ሩጦ ፡ አውሬን ፡ ይዞ ፡ ገድሎ ፡ ሽማግቱን ፡ አበጅቶ ፡ ነው ። የመ
 ዝመሪያው ፡ ቀስት ፡ ከተበጀ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ሁለተኛውን ፡ ቀስ
 ት ፡ ለማበጀት ፡ የፊተኛውን ፡ ያኸል ፡ አያደክመውም ። እንግ
 ዲህ ፡ አውሬንም ፡ ለመግደል ፡ እንደ ፡ ፊተኛው ፡ ሩጦ ፡ ለመያዝ ፡
 አያሳስበውም ፤ ፊት ፡ ባበጀው ፡ ቀስት ፡ ይገድላል ። እንግዲህ ፡
 ቀስት ፡ በመዝመሪያ ፡ እስኪሠራ ፡ ድረስ ፡ ውድ ፡ ነው ፤ ከተሠ
 ራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ዋጋው ፡ ዝቅ ፡ ይላል ።

በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። አሁን ፡ ከሰል ፡
 የብረትን ፡ ዐፈር ፡ ለማቅለጥ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በመ
 ዝመሪያ ፡ ይወደዳል ፤ የብረቱ ፡ ዐፈር ፡ ቀልጦ ፡ መጥረቢያና ፡
 ዶማ ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ከሰል ፡ ለማግኘት ፡ ድካ
 ሙ ፡ ያንሳል ።

ብዙም ፡ ከሰል ፡ ከተገኘ ፡ በኋላ ፡ ብዙ ፡ የብረት ፡ ዐፈር ፡
 አቅልጦ ፡ ብዙ ፡ መጥረቢያና ፡ ዶማ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ለመ
 ሥራት ፡ ይቻላል ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ በገዛ ፡
 እጁ ፡ ዋጋው ፡ ይረክሳል ፤ መሣሪያም ፡ ሲረክስ ፡ ለሰው ፡ ሁሉ ፡
 ኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ይረክሳል ።

ጋሪውም ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። የመዝመሪያው ፡
 ጋሪ ፡ እስኪበጅ ፡ ድረስ ፡ እጅግ ፡ ያስቸግራል ። ዕንጨቱ ፡

ያለበት ፡ ስፍራ ፡ ሩቅ ፡ ነውና ፤ መሸከሙም ፡ ያቅታል ።
የመገናኛ መሪያው ፡ ጋሪ ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ለሁለተኛው ፡
ጋሪ ፡ የሚሆን ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ይመጣል ፤ ስለዚህ ፡ የሌላው ፡
ጋሪ ፡ ዋጋ ፡ ዝቅ ፡ ይላል ።

ለነገረውም ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሲረክስ ፡ ሰው ፡
በዓለም ፡ ላይ ፡ ሙሉ ፡ ጌትነት ፡ ማግኘቱ ፡ ነውና ፡ ይከብራል ።
ከዚህም ፡ ጌትነቱ ፡ የተነሣ ፡ ድካሙ ፡ ያንሳል ፤ እንግዲህ ፡ ዕው-
ቀት ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ የዕቃው ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ እያደረ ፡ እንዲ-
ረክስ ፡ ከዚህ ፡ ቀድሞ ፡ የሰማነው ፡ ቃል ፡ ፈጽሞ ፡ ያስረዳናል ።
ነገር ፡ ግን ፡ ሌላ ፡ ማስረጃ ፡ ነገር ፡ ብንጨምር ፡ ይሻላል ።

ባንድ ፡ መንደር ፡ የሚኖሩ ፡ ሰዎች ፡ ጠመንገና ፡ መጥረቢያ ፡
ደማም ፡ ሲኖራቸው ፡ መሣሪያቸው ፡ ትክክል ፡ ነውና ፤ አንዱ ፡
ባንድ ፡ ቀን ፡ የሠራውን ፡ ዕቃ ፡ ሲለውጥ ፡ ያ ፡ የሚቀበለው ፡
ዕቃ ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ የተሠራ ፡ እንዲሆን ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ዱሮ ፡
ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ ሳይኖር ፡ ሰዎቹ ፡ የሚኖሩበት ፡ ሥራው ፡ ብዙ ፡
የሚያደክም ፡ ኑሯል ፤ ዛሬ ፡ ግን ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ ተገኝቷልና ፡
ቤትም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ በፍጥነት ፡
ሊሠራ ፡ ይችላል ። እንግዲህ ፡ ያ ፡ የዱሮ ፡ ቤትና ፡ ሥራ ፡ አዲሱ ፡
መሣሪያ ፡ ከተገኘ ፡ ወዲህ ፡ ይረክሳል ። ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡
ነው ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ሲገመት ፡ ዱሮ ፡ በተሠራበት ፡
አይደለም ። ነገር ፡ ግን ፡ በዚያው ፡ በተገመገመበት ፡ ጊዜ ፡ ተሠ-
ርቶ ፡ በሆን ፡ የሥራው ፡ ድካም ፡ ስንት ፡ እንደሆነ ፡ እየታሰበ ፡
ነው ። የሥራውን አቀለጣጠፍ ፡ በዚህ ፡ ያሳያል ። አንድ ፡ ሰው ፡
መቶ ፡ ኪሎ ፡ ዕቃ ፡ ሰባት ፡ ኪሎ ፡ ሜትር ፡ የሚያሽል ፡ መንገድ ፡
በሰዓት ፡ ሊገባት ፡ ይችላልን ፤ አንድ ፡ ፈረስ ፡ ግን ፡ ፱፻ ፡ ኪሎ ፡
ዕቃ ፡ በሰዓት ፡ ሊገባት ፡ ይችላል ። እንዲህ ፡ ያንድ ፡ ፈረስ ፡
ኀይል ፡ የ፱ ፡ ሰው ፡ ኀይል ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ሰው ፡ ግን ፡ በዕውቀቱ ፡
ፈረሱን ፡ አልምዶ ፡ እንዲያገለግለው ፡ ያደርጋል ፤ በዚሁም ፡
ዕውቀቱ ፡ ሥራው ፡ ይፋጠንለታል ።

ከዚያም ፡ ቀጥሎ ፡ ራሱ ፡ አስቦ ፡ ባቡር ፡ ይሠራል ፤ የባቡ-
ርም ፡ ኀይል ፡ ከሁሉ ፡ የበለጠ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ እንሆንም ፡ ስድስት ፡
ሰዎች ፡ በሰበሰቡት ፡ ከሰል ፡ መቶ ፡ ፈረሶች ፡ የማያንቀሳቅሱትን ፡

ሸክም ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ለመሳብ ፡ ይችላል ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ የመሰለ ፡ ርዳታ ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ። ስለዚህም ፡ በመኪና ፡ የተሠራውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ሲገምት ፡ ያንን ፡ ነገር ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ስንት ፡ ድካም ፡ እንዲያስፈልገው ፡ ገምቶ ፡ በዚያው ፡ ዋጋውን ፡ ይሰጣል ። ብዙው ፡ ነገር ፡ ግን ፡ በዕውቀት ፡ ሥራ ፡ እንጂ ፡ በጉልበት ፡ ሥራ ፡ የማይገኝ ፡ ይሆናል ።

አሁን ፡ በኢትዮጵያችን ፤ ብርጭቆ ፡ ጠርሙስ ፡ ማንቁርቁሪያ ፡ ሳሕን ፡ ለመሥራት ፡ አይቻልም ። ይህም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ይሠራል ። ያገራችን ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ ነገር ፡ ይሰጥበታል ። አንድ ፡ ባላገር ፡ ለልብስ ፡ አንድ ፡ ጣቃ ፡ አቡጂዲድ ፡ ሲገዛ ፡ ከስድስት ፡ ብር ፡ እስከ ፡ ፲ ፡ ብር ፡ ይሰጥበታል ። ስድስት ፡ ብር ፡ ግን ፡ ያንድ ፡ ዳውላ ፡ ካራት ፡ ቊና ፡ ጤፍ ፡ ዋጋ ፡ ነው ፤ ጣቃው ፡ አቡጂዲድ ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ ባንድ ፡ አፍታ ፡ ይሠራል ። አንድ ፡ ዳውላ ፡ ካራት ፡ ቊና ፡ ጤፍ ፡ ግን ፡ እስኪገኝ ፡ ድረስ ፡ ለኢትዮጵያው ፡ ባላገር ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ ይፈጅበታል ። ስለዚህ ፡ አቡጂዲዱን ፡ ለመሥራት ፡ የሚበቃ ፡ ዕውቀት ፡ ስለሌለው ፡ ባንድ ፡ አፍታ ፡ ለተሠራ ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ ሥራ ፡ ይሰጥበታል ። በገዛ ፡ አገራችንስ ፡ ቢሆን ፡ ይኸው ፡ አይደለም ፤ ያናጠ ፡ ሥራ ፡ ከዕንጨት ፡ ተሸካሚው ፡ ሥራ ፡ ይልቅ ፡ ይወደዳል ፤ ዕውቀት ፡ ከጉልበት ፡ ይከበራልና ፡ ከቤት ፡ ከዳኙ ፡ ሥራ ፡ ይልቅ ፡ የሣር ፡ ዐጫጁ ፡ ሥራ ፡ ይረክሳል ።

በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነው ፡ ስለተባለ ፡ የሠሩትን ፡ ዕቃ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ በየሥራቸው ፡ የሚረዳቸው ፡ ዕውቀት ፡ ሚዛኑ ፡ ትክክል ፡ እንዲሆን ፡ ያስፈልጋል ። ማለት ፡ ባለበርኖሱ ፡ ሥራውን ፡ ሁሉ ፡ በመኪና ፡ ሲሠራ ፡ አራሹም ፡ እንዲሁ ፡ በመኪና ፡ ካላረሰ ፡ ከለውጡ ፡ ላይ ፡ አራሹ ፡ ይጉዳል ፤ ባለበርኖሱ ፡ ግን ፡ ይጠቀማል ። አራሹም ፡ በመኪና ፡ ሲያርስ ፡ ባለበርኖሱ ፡ ይጉዳል ። አራሹ ፡ ግን ፡ ይጠቀማል ። ዕውቀታቸውም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀታቸው ፡ ዝቅ ፡ ያለውን ፡ ሕዝቦች ፡ በንግድ ፡ የሚበል

ጡቦት ፡ ምክንያት ፡ ይህ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ሕዝቡ ፡ እንዳይጎዱ ፡ የሚፈልግ ፡ መንግሥት ፡ ሁሉ ፡ አውራ ፡ ጥረቱ ፡ ትምርት ፡ እንዲበዛ ፡ ነው ። የማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ ዕውቀቱ ፡ እያደገ ፡ ከሄደ ፡ ዘንድ ፡ እንዳይጎዱ ፡ ርሱ ፡ ራሱ ፡ ይመክታል ። ትምርት ፡ ሳይገባ ፡ ግን ፡ የማናቸውንም ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ደንብም ፡ እንለውጣለን ፡ ቢሉ ፡ ሕዝቡ ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ አያገኝበትም ። ይልቁንም ፡ ግራ ፡ ነገር ፡ ይሆንበታል ። ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ሊኖር ፡ ነው ። ጌትነቱም ፡ ሲሰሩ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ ያገኛል ። ሰው ፡ በዓለም ፡ ላይ ፡ ጌታ ፡ የሆነው ፡ ግን ፡ በዕውቀቱ ፡ ብቻ ፡ ነው ። በጉልበትማ ፡ ቢሆን ፡ አህያና ፡ ግመል ፡ ይበልጡት ፡ የለምን ፤ ስለዚህ ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ይወደድበታልና ፤ ሊመቸው ፡ አይችልም ። ሰው ፡ ፈጽሞ ፡ የሚመቸው ፡ መሰናክልን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ አሸንፎ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ከኖረ ፡ ወዲያ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ ለብቻው ፡ መንግሥት ፡ በኖረውም ፡ ባይኖረውም ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ይገዙታል ።

እንሆም ፡ አንጠረኛው ፡ የእሳት ፡ አንዳጁን ፡ ድካም ፡ አናጠው ፡ የዕንጨት ፡ ተሽካሚውን ፡ ድካም ፡ በጥቂት ፡ ዋጋ ፡ እንደሚገዛው ፡ እንደዚሁም ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸውን ፡ ሕዝቦች ፡ ድካም ፡ በትንሽ ፡ ዋጋ ፡ ይገዙታል ። ብዙ ፡ ፈረንጆች ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አገር ፡ ድካ ፡ ሆነው ፡ መጥተው ፡ በቶሎ ፡ በልጽገው ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሰው ፡ በሎሌነት ፡ የሚያሳድሩ ፡ ስለዚህ ፡ ዕውቀታቸው ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ዓለምን ፡ እንዲገዛ ፡ የማይነቃነቅ ፡ ዘለዓለማዊ ፡ ደንብ ፡ ነው ።

ሁለተኛ ፡ ክፍል ።

ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነው ፡ ብለን ፡ ነበር ። መሬት ፡ በሰው ፡ እጅ ፡ አይሠራም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ዋጋ ፡ ያወጣል ። ደግሞ ፡ አንዱ ፡ መሬት ፡ ጥቂት ፡ ዋጋ ፡ ሲያወጣ ፡ ሌላው ፡ መሬት ፡ ደግሞ ፡ ሦስት ፡ እጅ ፡ አብልጦ ፡ ዋጋ ፡ ያወጣል ። የዚህ ፡ ነገር ፡ ምክንያቱ ፡ ምንድን ፡ ይሆን ፤ መልሱ ፡ አጭር ፡ ነው ።

ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነው ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ አስቀድሞ ፡
ሁለት ፡ ነገር ፡ ያስፈልጋል ። አንዱ ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የሚለ
ዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ በየሥራቸው ፡ የሚሠሩበት ፡ ዕውቀት ፡
ሚዛኑ ፡ አንድ ፡ እንዲሆን ፡ መሬት ፡ እኩል ፡ ሆኖ ፡ ለሰው ፡ ሁ-
ሉ ፡ እንዲከፋፈል ፤ መሬት ፡ ግን ፡ በዘመናት ፡ ቀጥረው ፡
በተወሰነ ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ተይዞ ፡ እንደ ፡ ሞኖፖል ፡ ሆኗል ።
እነዚህም ፡ ሰዎች ፡ መሬቱን ፡ ሲሸጡ ፡ ከነሱ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ሰ-
ው ፡ እንደነሱ ፡ መሬት ፡ እንደሌለው ፡ አይተው ፡ ስለ ፡
መሬቱ ፡ የሞኖፖል ፡ ዋጋ ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ለሠሩት ፡ ቤትና ፡
ሌላ ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ሥራቸው ፡ መጠን ፡ ዋጋ ፡
ይቀበሉበታል ። ዳሩ ፡ ግን በመሬቱ ፡ ላይ ፡ የተሠራው ፡ የሰው ፡
ሥራ ፡ ሲገመት ፡ ባለመሬቱ ፡ ሥራውን ፡ ሲያሠራ ፡ የከሰረበ
ትን ፡ ዋጋ ፡ አያገኝም ። ዕውቀት ፡ በዝቶ ፡ መሣሪያ ፡ እየበዛ ፡
ስለ ፡ ሄደ ፡ ቤቱንና ፡ ሌላውን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡
እንደ ፡ ዱሮ ፡ አያደክምምና ፤ ይረክስበታል ። በዚህም ፡ ባለ
መሬቱ ፡ ስለ ፡ ተጐዳ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ይጠቀማል ። ሰው ፡ በዓ-
ለም ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ብዙ ፡ ምግብ ፡ ያስፈልገዋልና ፡ የሚ-
ታረሰውን ፡ መሬት ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ብቻውን ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የሞኖ
ፖሉን ፡ ዋጋ ፡ ከፍ ፡ ያደርገዋል ። በዚህም ፡ ነገር ፡ ለኑሮ ፡
የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ይወደዳል ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡
አገር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ብ-
ቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሕዝቡ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ይሆናል ።

በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ የሚሆነው ፡
ሞኖፖል ፡ ላልሆነ ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ ነው ። ያንዱም ፡ መሬት ፡ ዋጋ ፡
ከሌላው ፡ መሬት ፡ ዋጋ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ የሚል ፡ ያንዱ ፡ ሞኖፖ-
ል ፡ ካንዱ ፡ ሲበልጥ ፡ ነው ። ሞኖፖል ፡ ግን ፡ ከዓለማዊ ፡ ሕግ ፡
የወጣ ፡ ነገር ፡ ነውና ፡ የሕዝብን ፡ አስተዳደር ፡ ታሪክ ፡ ስንመ-
ረምር ፡ ከዓለም ፡ ሕግ ፡ ጋራ ፡ አይስማማልንም ። ከዓለም ፡ ሕግ ፡
ጋራ ፡ ካለመስማማቱ ፡ የተነሣ ፡ ሞኖፖል ፡ የበዛበት ፡ አገር ፡
ሁሉ ፡ ሕዝቡ ፡ ድክነት ፡ እንደ ፡ በዛበት ፡ እናያለን ።

ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ የዓለም ፡ ጌታ ፡ ሊሆን ፡ ነው ፤ አርነት ፡
ካልሆነ ፡ የተፈጠረለትንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለማግኘት ፡ እንደ ፡

ባልንጀራው ፡ በትክክል ፡ ደንብ ፡ ካልተበጀለት ፡ የምድር ፡
 ጌታ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ሊኖር ፡ አይችልም ። ሰው ፡ ሲፈጠር ፡
 ጌታና ፡ ድኻ ፡ ሁኖ ፡ አልተፈጠረም ። ድኻነትና ፡ ጌትነት ፡ የተ
 ለየ ፡ በሰው ፡ ዕውቀት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ዜጎቹን ፡ ለማስተካከል ፡
 የሚጥር ፡ መንግሥት ፡ ሁሉ ፡ የሕዝቡን ፡ ሀብት ፡ እንዲያበዛ ፡
 የታወቀ ፡ ነው ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቀጥ
 ሎ ፡ የተጻፈው ፡ ሦስተኛው ፡ ክፍል ፡ ያስረዳናል ።

ሦስተኛ ፡ ክፍል ።

ስለ ፡ ሀብት ፡ ትርጉም ፡ ማስረጃ ።

ያ ፡ ለምሳሌ ፡ ወደ ፡ አንድ ፡ ደሴት ፡ ተሰደደ ፡ ያልነው ፡
 ሰው ፡ በመዝናኛው ፡ ሀብት ፡ አልነበረውም ። ቀስት ፡ ካበ
 ጀ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ሀብት ፡ አገኘ ። ይህ ፡ ቀስት ፡ ሀብት ፡ የሆነበት ፡
 ምክንያቱ ፡ ግን ፡ ምን ፡ ይሆን ፡ ዕንጨቱንና ፡ ያውሬውን ፡ ሻ
 ማት ፡ ብርታት ፡ አጋጥሞ ፡ በክንዱ ፡ ጉልበት ፡ ፈንታ ፡ እንዲ
 ያገለግሉት ፡ ስላደረገ ፡ ነው ። አስቀድሞ ፡ ምግቡን ፡ በእጁ ፡
 ጉልበት ፡ ብቻ ፡ ሲያገኝ ፡ ነበረ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ቀስት ፡ አጋኝ ፡
 ሆኖት ፡ በዕውቀት ፡ ብዛት ፡ የበለጠ ፡ ምግብ ፡ አገኘ ። ቀስትም ፡
 ሀብት ፡ የሆነው ፡ ስለዚህ ፡ ዕውቀቱ ፡ ነው ። ጥቂትም ፡ ቈይቶ ፡
 ስደተኛው ፡ ሰውዬ ፡ ጀልባ ፡ አበጀ ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ጀል
 ባው ፡ በውሃ ፡ ላይ ፡ ስላገለገለው ፡ ሀብቱ ፡ እያደገ ፡ ሄደ ። በጀ
 ልባውም ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ ዕንጨት ፡ አቁሞ ፡ ጀልባው ፡ ቶሎ ፡
 እንዲሄድለት ፡ ቆዳ ፡ ዘረጋበት ። ነፋሱም ፡ ይህን ፡ ቆዳ ፡ ስለ ፡
 ገፋ ፡ የጀልባውም ፡ አካሄድ ፡ ተፋጠነ ።

በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ነፋሱም ፡ ስደተኛውን ፡ ያገለግለ
 ው ፡ ነበርና ፡ የስደተኛው ፡ ሀብት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ እንደ ፡
 ገና ፡ አደገ ። መሬት ፡ በዕንጨቷና ፡ ባውሬው ፡ ሻማት ፡ በውሃ
 ና ፡ በነፋስም ፡ ልትገዛለት ፡ ስለ ፡ ዝምረች ፡ ስደተኛው ፡ ሰው ፡
 ብልጽግናው ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ እየበዛ ፡ ሄደ ።

ቀስቱንና ፡ ጀልባውን ፡ ወድቀው ፡ አግኝቷቸው ፡ ሞያቸው
 ን ፡ ግን ፡ ለይቶ ፡ ሳያውቅ ፡ ቢቀር ፡ በእጁ ፡ ስለ ፡ ገቡ ፡ ሀብት ፡

ይሆኑት ፡ ኑሮ ፡ ይሆን ፤ አይሆኑትም ። በመሣሪያው ፡ ሥራውን ፡
ለይቶ ፡ ዐውቆ ፡ ካልተጠቀመበት ፡ መሣሪያው ፡ በእጁ ፡ ስለ ፡
ገባ ፡ ሀብት ፡ አይሆነውም ። የፎቶግራፍን ፡ ሥዕል ፡ ማን
ሻ ፡ ዕቃ ፡ ላንድ ፡ ሕፃን ፡ ቢሰጡት ፤ ወይም ፡ መጻሕፍትን ፡ ማን
በብ ፡ ለማያውቅ ፡ ሰው ፡ መጽሐፍ ፡ ቢሰጡት ፡ ሀብት ፡ እንደ
ማይሆነው ፡ እንደዚሁም ፡ ሀብት ፡ የሚሆን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በማያ
ውቅበት ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ሲገባ ፡ ለሰውዬው ፡ ሀብት ፡ አይሆነውም ።

መሬት ፡ ለሰው ፡ ጥቅም ፡ የሚሆነውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በሆ
ዲ ፡ ይዛለች ፤ ሰውም ፡ የተፈጠረ ፡ ጌታዋ ፡ ለመሆን ፡ ነው ።
ስለዚህ ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ ሆኖ ፡ የሚቁጠር ፡ ይህንን ፡ ጌትነት ፡
እንዲያገኝ ፡ ሰውን ፡ የሚረዳ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዛሬ ፡ የዓለምን ፡ ብዙ ፡
ሺ ፡ መርከቦች ፡ የሚያንቀሳቅሳቸው ፡ የደንጊያ ፡ ከሰል ፡ ነው ።
ይህም ፡ የደንጊያ ፡ ከሰል ፡ ዱሮም ፡ ቢሆን ፡ በእንግሊዝ ፡ አገር ፡
ነበረ ። ለእንግሊዝ ፡ ሕዝብ ፡ ሀብት ፡ መሆን ፡ የዝመረው ፡ ግን ፡
ባቡር ፡ ተሠርቶ ፡ ከሰሉ ፡ ለባቡር ፡ ሥራ ፡ የሚጠቅም ፡ መሆኑ ፡
ከታወቀ ፡ በኋላ ፡ ነው ። ከዚያ ፡ በፊት ፡ የደንጊያውን ፡ ከሰል ፡
በእንግሊዝ ፡ አገር ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ የሚቁጥረው ፡ አንድም ፡
ሰው ፡ አልነበረም ። ባቡርና ፡ መርከብ ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡
የእንግሊዝ ፡ አገር ፡ አንዱ ፡ ዋና ፡ ሀብቱ ፡ ከሰሉ ፡ ሆነ ። ባገራች
ንስ ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ አይደለምን ፤ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡
ያለው ፡ ደንጊያ ፡ ሁሉ ፡ ዱሮ ፡ በዚያ ፡ ሲኖሩ ፡ ለነበሩት ፡ ለጉ
ለሌ ፡ ጋሎች ፡ ሀብት ፡ አልሆናቸውም ፡ ነበር ። ዐማሮች ፡
መጥተው ፡ የደንጊያ ፡ ቤት ፡ ሥራ ፡ ከተዘመረ ፡ በኋላ ፡
ግን ፡ በቦታው ፡ ደንጊያ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ ይቁ
ጥረው ፡ ዝመር ። ፈረንጆችም ፡ ሳይመጡ ፡ ያ ፡ በቶሎ ፡ የሚፈለ
ጠው ፡ ነጭ ፡ ብሓ ፡ ድንጋይ ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ ሲቁጠር ፡ ያ ፡
በብዙ ፡ ድካም ፡ የሚፈለጠው ፡ ጥቅሩ ፡ ባሪያ ፡ ድንጋይ ፡
የሚቀርበው ፡ ሰው ፡ አላገኘም ፡ ነበረ ። ፈረንጆች ፡ መጥተው ፡
ጥቅሩንም ፡ ደንጊያ ፡ ለመፍለጫ ፡ መሣሪያና ፡ የሚበቃ ፡ ዕው
ቀት ፡ ከተገኘ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በጥቅር ፡ ደንጊያ ፡ የተሠራ ፡
ቤት ፡ የሚጠነክር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ጥቅሩ ፡ ደንጊያ ፡ ያለበት ፡ ቦታ ፡
ነጩ ፡ ደንጊያ ፡ ካለበት ፡ ቦታ ፡ ይልቅ ፡ ተወደደ ። ስለዚህም ፡

ማናቸውም ፡ ነገር ፡ አጠቃቀሙን ፡ ካላወቁበት ፡ ሀብት ፡ እንዳይደለ ፡ በግልጽ ፡ እንረዳዋለን ።

ሰው ፡ ሁሉ ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ሀብታም ፡ ነው ፡ ሲል ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ አያስብም ። በሰውም ፡ አፍ ፡ ሀብታም ፡ ነው ፡ መባል ፡ የሚገባው ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ከያዘው ፡ ገንዘብ ፡ ይበልጣል ፡ እንደ ፡ መባል ፡ ያኽል ፡ ነው ። ይህ ፡ ቃል ፡ ግን ፡ የሀብት ፡ ሙሉ ፡ ትርጉም ፡ አይደለም ። ለሀብት ፡ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አለው ። አንዱ ፡ ዐይነት ፡ ርግጠኛ ፡ ሀብት ፡ ይባላል ። ሁለተኛውም ፡ የብልጫ ፡ ሀብት ፡ ይባላል ። ቤት ፡ አልጋ ፡ ድስት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ይህ ፡ ቤት ፡ አልጋ ፡ ድስቱ ፡ ርግጠኛው ፡ ሀብቱ ፡ ነው ። ጎረቤቱም ፡ ከዚህ ፡ የበለጠ ፡ ነገር ፡ ቢያገኝ ፡ ለሰውዬው ፡ ቤቱ ፡ አልጋው ፡ ድስቱ ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ ያገለግሉታልና ፡ ያውም ፡ ርግጠኛ ፡ ሀብት ፡ መሆናቸው ፡ አይቀርም ።

በምሳሌ ፡ ለማስረዳት ፡ ወልደ ፡ ማርያም ፡ ቤት ፡ አልጋ ፡ ድስት ፡ ቢኖረው ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡ ደግሞ ፡ ከነዚህ ፡ ከተቈጠሩት ፡ በላይ ፡ ትርፍ ፡ አንድ ፡ ጠረጴዛ ፡ ቢኖረው ፡ ጠረጴዛው ፡ ለገብረ ፡ ማርያም ፡ የብልጫ ፡ ሀብቱ ፡ ነው ። ይህም ፡ የብልጫ ፡ ሀብት ፡ የሆነው ፡ ጠረጴዛ ፡ የሚገመተው ፤ ወልደ ፡ ማርያም ፡ ቢፈልገው ፡ እስኪያገኘው ፡ ድረስ ፡ በሚፈጅበት ፡ ድካም ፡ ነው ፤ ማለት ፡ ጠረጴዛውን ፡ እስኪያገኘው ፡ ድረስ ፡ ለወልደ ፡ ማርያም ፡ የሚያስፈልገው ፡ ድካም ፡ ያንድ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡ ያገኘው ፡ የብልጫ ፡ ሀብት ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ጠረጴዛውን ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ለወልደ ፡ ማርያም ፡ የሚያስፈልገው ፡ ድካም ፡ ያሥር ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡ ያገኘው ፡ የብልጫ ፡ ሀብቱ ፡ ከፍ ፡ ይላል ። የዋጋን ፡ ነገር ፡ ስንመረምር ፡ እንደ ፡ ተረዳነው ፡ አሁንም ፡ ቢሆን ፡ የሀብት ፡ መለኪያ ፡ ሥራ ፡ ነው ።

ለሰው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምድር ፡ በሆጂ ፡ ይዛለች ። በዚህም ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ባለው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሰው ፡ አንዳች ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ሊጨምርበት ፡ ዐቅም ፡ የለውም ። ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ሲፈልግ ፡ አንቀሳቅሶ ፡ ማጋጠም ፡ ብቻ ፡ ነው ፡

ያለበት ። ማንቀሳቀስና ፡ ማጋጠም ፡ የሚሆነው ፡ በሥራ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ የሰው ፡ ዕውቀትና ፡ ገንዘብ ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ ነው ። አንዱም ፡ ሰው ፡ ባልንጀራውን ፡ በሀብት ፡ የሚበልጠው ፡ ትርፍ ፡ ሥራ ፡ ሲገባለት ፡ ነው ። ገብረ ፡ ማርያም ፡ ከወልደ ፡ ማርያም ፡ በሀብት ፡ የበለጠው ፡ የጠረጴዛውን ፡ ዕንጨት ፡ ስላገኘ ፡ አይደለም ። ዕንጨቱ ፡ ከደን ፡ ተቈርጦ ፡ መጥቶ ፡ ተጠርቦ ፡ ተጋጥሞ ፡ ጠረጴዛ ፡ ሁኖ ፡ ከቤቱ ፡ ገብቶ ፡ ስላገለገለው ፡ ነው ። እንጂ ፡ ዕንጨትንማ ፡ ምድር ፡ ዐውቃ ፡ በያገሩ ፡ ታበቅለው ፡ የለምን ።

ሰው ፡ ኑሮው ፡ ከምድር ፡ ጋራ ፡ ሲታገል ፡ ነው ፤ እሱ ፡ ጌታዋ ፡ ለመሆን ፡ ሲጥር ፡ እሷ ፡ አልገዛም ፡ ስትለው ፡ ዘወትር ፡ ዕረፍት ፡ አልባ ፡ ሲታገል ፡ ይኖራል ። ይህም የሰው ፡ ትግል ፡ ሥራ ፡ ይባላል ። ሁለት ፡ ሰዎች ፡ ሲታገሉ ፡ አንዳቸው ፡ ባለጋራውን ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ በሚያስጥል ፡ ስፍራ ፡ የያዘውና ፡ የጣለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ድካሙ ፡ ይቀልላልና ፡ ጥቂት ፡ መጫን ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ያለበት ።

ባለጋራውም ፡ ሊወድቅ ፡ እግሩን ፡ ከለቀቀ ፡ ወዲያ ፡ ተከትሎት ፡ በላዩ ፡ ከመውደቅ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ልፋት ፡ የለበትም ። በሰውም ፡ ኑሮ ፡ እንደዚሁ ፡ በሥራው ፡ የሚያገኘው ፡ ጥቅም ፡ በመዝናኛው ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ቈይቶ ፡ ግን ፡ ጥቅሙ ፡ እያደረ ፡ ይቀጥላል ። አንዳች ፡ ነገር ፡ በመዝናኛው ፡ ከተሠራ ፡ ወዲያ ፡ የዚያ ፡ ነገር ፡ ዐይነት ፡ ሁለተኛ ፡ ሲሠራ ፡ አያቅትም ። እንዲሁም ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ ከተዘናኛው ፡ በኋላ ፡ ፍጻሜው ፡ ቀላል ፡ ነው ። የተማሰውን ፡ ጉድጓድ ፡ ለማስፋት ፡ ምን ፡ ያቅታል ። የብረት ፡ ዐፈርስ ፡ ቀልጦ ፡ ብረቱ ፡ ከተለየ ፡ በኋላ ፡ መጥረቢያ ፡ ለመሥራት ፡ ምን ፡ ይቸግራል ። እንደዚሁም ፡ ጉድጓድ ፡ ተምሶ ፡ ርጥቡ ፡ ዕንጨት ፡ ተቈርጦ ፡ ከቀረበ ፡ ወዲያ ፡ ከሰልን ፡ ለማግኘት ፡ ምን ፡ ትልቅ ፡ ድካም ፡ ያስፈልጋል ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ ከተሠራ ፡ ወዲያ ፡ የሚከተለውን ፡ ሥራ ፡ ያቀላል ። የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ በሆነለት ፡ ቍጥር ፡ ለዚሁ ፡ ጌትነት ፡ ይቃረባል ። ከዚያም ፡ ወዲያ ፡ ይህንን ፡ ጌትነት ፡ ለማግኘት ፡ ድካሙ ፡ ይቃለ

ልሊታል ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ የዚህ ፡ ጌትነት ፡ መለኪያ ፡ ነውና ፤ አንዱ ፡ ሀብት ፡ ከተገኘ ፡ በኋላ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካልመጣ ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ ይከተለዋል ። ተጣጥሮ ፡ አንዲት ፡ ላም ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ ባመቱ ፡ ጥጃ ፡ ትወልድለታለች ። ሀብቱም ፡ ሀለት ፡ እጅ ፡ ይሆናል ። ጥጃዋንም ፡ በመልካም ፡ ያሳደጋት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እሷም ፡ ላም ፡ ትሆንለታለች ። እናቷ ፡ ደግሞ ፡ ስትወልድ ፡ እሷም ፡ ትወልድለታለች ። እንሆም ፡ የሰውዬው ፡ ሀብት ፡ ከመገመሪያው ፡ አራት ፡ እጅ ፡ በለጠ ። ከብቶቹም ፡ በያመቱ ፡ ይበዙለታል ፤ በሮቹም ፡ ያድጉለታል። በነዚህም ፡ በሮች ፡ ጉልበት ፡ መሬትን ፡ አርሶ ፡ ብዙ ፡ እኽል ፡ ያገኛል ።

እኽልም ፡ ሲተርፈው ፡ ትርፉን ፡ ለብረት ፡ ሠራው ፡ ሰጥቶ ፡ ከዱሮው ፡ የበለጠ ፡ ማረሻ ፡ ይገዛል ። በዚህም ፡ በደኅናው ፡ ማረሻ ፡ ያርስና ፡ ከጥንቱ ፡ የበዛ ፡ እኽል ፡ ያገኛል ። ባዲሱም ፡ ትርፍ ፡ ለራሱና ፡ ለልጆቹ ፡ ልብስም ፡ የዝናብ ፡ ልብስ ፡ ይገዛል ። እንሆም ፡ በብርድና ፡ በዝናብ ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ከሥራው ፡ አይተጓጎልም ፤ ከዱሮው ፡ አብልጦ ፡ ይሠራል ፡ እንጂ ፤ ከእርሻውም ፡ የሚያገኘው ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ የበለጠ ፡ ይሆናል ። በትርፉም ፡ ዐረብያ ፡ ሠረገላ ፡ ይገዛል ። ባረብያውም ፡ በፍጥነት ፡ ወደገበያ ፡ ብዙ ፡ እኽል ፡ ይዞ ፡ ይሄድና ፡ ሽጦ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ ገዝቶ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ይዞ ፡ ይመለሳል ። ለማረስም ፡ ከዱሮ ፡ ይልቅ ፡ ጊዜ ፡ ያገኛል። ስለዚህም ፡ በእርሻ ፡ የሚገኘው ፡ ትርፉ ፡ ሌላ ፡ መሬት ፡ ባይጨምር ፡ እያደረ ፡ ያድግለታል ።

እንሆም ፡ ማናቸውም ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ሀብት ፡ ሲገኝ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካልመጣ ፡ የሚበልጥ ፡ ሌላ ፡ ሀብት ፡ ይከተለዋል ። ይህም ፡ የሚሆነው ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፡ ለመንግሥትም ፡ እንጂ ፤ ለመንግሥትም ፡ ጥቅም ፡ የሚሆን ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ከተሠራ ፡ ዘንድ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ የሚያመጣ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ይከተለዋል ።

አሁን ፡ ድንገት ፡ መንግሥት ፡ ተጣጥሮ ፡ ፩ ፡ ወረዳ ፡ ውስጥ ፡ ፩ ፡ የጋሪ ፡ (ሠረገላ) ፡ መንገድ ፡ ቢያበጅ ፤ አራቹም ፡ የብረት ፡ ሠራውም ፡ የልብስ ፡ ሠራውም ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡

ለመለዋወጥ ፡ ሲፈልጉ ፡ በቶሎ ፡ ለመገናኘት ፡ ይችላሉ ። በዚህም ፡
 እየሥራቸው ፡ ለመሥራት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ ጊዜ ፡
 ያገኛሉ ። ከሥራቸውም ፡ የሚያገኙት ፡ ትርፍ ፡ ይበዛል ።
 ስለዚህም ፡ ለመንግሥት ፡ የሚገባለት ፡ ግብር ፡ ያድጋል ።
 በዚህም ፡ ባንድ ፡ ወረዳ ፡ ሌላ ፡ የጋሪ ፡ (የሠረገላ) ፡ መንገድ ፡
 ይበጅበታል ። በዚህም ፡ በሁለተኛው ፡ የበለጠ ፡ አዲስ ፡ ትርፍ ፡
 ይገኝበታል ። በሁለቱም ፡ ወረዳዎች ፡ ያገኘውን ፡ አዲስ ፡
 ትርፍ ፡ አጋጥሞ ፡ መንግሥት ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ሲሠራ ፡ በሁ-
 ሉት ፡ ፊት ፡ ይጠቀምበታል ። መገመሪያ ፡ በባቡሩ ፡ ኪራይ ፡
 ከጋሪው ፡ መንገድ ፡ ግብር ፡ ይልቅ ፡ ይጠቀምበታል ። ሁለተኛ ፡
 ዱሮ ፡ ጋሪ ፡ ሲገቡት ፡ የነበሩ ፡ በየወረዳው ፡ ያሉ ፡ ሠራተኞች ፡
 ፈረሶቻቸውና ፡ በቅሎዎቻቸው ፡ በሮቻቸው ፡ ሳይደክሙ ፡ ያው-
 ም ፡ ከዱሮ ፡ የበለጠ ፡ የፈለጉትን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ በፍጥነት ፡
 ያገኙታል ። ሰዎቹም ፡ ከብቶቻቸው ፡ ዱሮ ፡ በመንገድ ፡ ሲያ-
 ባክኑት ፡ የነበረው ፡ ጉልበት ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይሠራበታል ። በዚህ-
 ም ፡ ዱሮ ፡ ያልነበረ ፡ አዲስ ፡ ትርፍ ፡ ይገኝበታል ። ከዚህም ፡
 ትርፍ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ግብር ፡ ለመንግሥት ፡ ይገባለታል ።
 መንግሥትም ፡ በዚህ ፡ አዲስ ፡ ግብር ፡ የበለጠ ፡ ሌላ ፡ ትርፍ ፡
 ያገኝበታል ። በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደዚህ ፡ ነው ። ለትም-
 ርት ፡ ቤት ፡ ገንዘብ ፡ ቢወጣና ፡ ሕዝቡ ፡ ቢማር ፡ ተምሮም ፡
 በማናቸውም ፡ ሥራ ፡ ይሠላጥንና ፡ የመንግሥት ፡ ግብርም ፡
 ያድጋል ። በዚህም ፡ ቢሆን ፡ መንግሥት ፡ የበለጠ ፡ ጥቅምና ፡
 ትርፍ ፡ ያገኝበታል ። እንጂ ፡ አይገባበትም ። ለሕዝቡ ፡ በሽ-
 ተኞች ፡ ማስታመሚያ ፡ ቤት ፡ ቢሠራም ፡ ባልጠነከረ ፡ በሽታ ፡
 ብዙ ፡ ሰው ፡ ይሞት ፡ ነበር ። ታሞ ፡ ከዳነ ፡ ወዲያ ፡ ሠርቶ ፡
 የሚያገባው ፡ ግብር ፡ ከታመመበት ፡ ገንዘብ ፡ ይልቅ ፡ ሳይበል-
 ጥ ፡ አይቀርም ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ሳይወልድ ፡ ሊሞት ፡ የነበረው ፡
 ከዳነ ፡ ወዲያ ፡ ሁለት ፡ ወይም ፡ ሦስት ፡ ቢወልድ ፡ እነዚያ
 ም ፡ ልጆች ፡ በጉልበትና ፡ በሥራ ፡ በግብር ፡ ያገለግላሉ ። ይህ
 ም ፡ ለመንግሥት ፡ እጅግ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅሙ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡
 ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ሠራተኞች ፡ ቢያሠላጥንና ፡ ቢያቃር-
 ብ ፡ ቢያተጋቸውም ፡ ወይም ፡ ለጤናቸውና ፡ በደኅና ፡ አኗኗር ፡
 እንዲኖሩለት ፡ ቢጥር ፡ ገንዘብም ፡ ቢያወጣ ፡ ዋናውን ፡ ሳያጠ

ፋ ፡ በየቀኑና ፡ በየወሩ ፡ በያመቱ ፡ ብዙ ፡ ወለድ ፡ በሚሰጥ ፡ በታመነ ፡ ባንክ ፡ ገንዘቡን ፡ አደራ ፡ እንዳስቀመጠ ፡ ያኸል ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ባንዱ ፡ ሀብት ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ ይገኛል ፡ ብንል ፡ የተተካከለ ፡ ቃል ፡ ነው ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ የተከማቸ ፡ ሥራ ፡ እንደሆነ ፡ ለእንግዲሁ ፡ ተረድተነዋል ። ሰው ፡ የሚሠራውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ አንቀሳቅሶ ፡ ከማጋጠም ፡ በስተቀር ፡ ሌላ ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ። ነገር ፡ ግን ፡ መሰናክሉን ፡ ሁሉ ፡ ታግሎ ፡ ካሸነፈ ፡ ወዲያ ፡ የሚፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምድር ፡ ትሰጠዋለች ። ሰውም ፡ ምድርን ፡ የሚገዛበት ፡ ምክንያት ፡ በዕውቀት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በጉልበት ፡ አይደለም ። እንደ ፡ ፈረስ ፡ ልሩጥ ፡ እንደ ፡ ግመል ፡ ልሽከም ፡ እንደ ፡ ዓሣ ፡ በውሃ ፡ ውስጥ ፡ ልሂድ ፡ ቢል ፡ የተሰጠው ፡ አካሉ ፡ በጅ ፡ አይለውም ። ዕውቀት ፡ ባይኖረው ፡ ከነዚህ ፡ እንስሶች ፡ አይበልጥም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ በዕውቀቱ ፡ በልጦ ፡ እንስሳን ፡ ሁሉ ፡ ይገዛል ። ሀብት ፡ ሲባል ፡ የምድር ፡ ጌትነት ፡ ነው ፤ ማለት ፡ በዕውቀት ፡ ሀብት ፡ ሁሉ ፡ ከምድር ፡ ይገኛል ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ሀብታም ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ። ሀብትም ፡ የሚሰፋ ፡ ዕውቀት ፡ ሲሰፋ ፡ ነው ። ባንድ ፡ አገር ፡ ዕውቀት ፡ ሲጠፋ ፡ ሀብቱም ፡ አብሮ ፡ ይጠፋል ። በዚህ ፡ በሦስተኛው ፡ ክፍል ፡ የሰው ፡ ጥረት ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ እንደሆነ ፡ ተረድተነዋል ። ሀብት ፡ ማለትም ፡ የምድርን ፡ ግዛት ፡ መለኪያ ፡ ነው ፤ ድኻ ፡ የሆነ ፡ ሕዝብ ፡ የምድር ፡ ሎሌ ፡ ነው ። በረኃብና ፡ በበሽታ ፡ በሞት ፡ ስታንገላታው ፡ ትኖራለች ። ሀብታም ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ነውና ፡ ምድር ፡ ሎሌ ፡ ሆና ፡ ታገለግለዋለች ። እንግዲህ ፡ ይህንን ፡ ካወቅን ፡ ዘንድ ፡ የሕዝብን ፡ ሀብት ፡ የሚያለማና ፡ የሚያጠፋ ፡ ምክንያቱ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንመርምር ።

፯ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የለውጥና ፡ የንግድ ፡ ማስረጃ ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንዳየነው ፤ ሰው ፡ በመዠመሪያ ፡ መጥፎውን ፡ መሬት ፡ ያርሳል ። እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ ለማቅናት ፡ ጎይል ፡ ያገኛል ። ይህን ፡ ጎይል ፡ ግን ፡ የሚያገኘው ፡ እንዴት ፡

ነው ፤ ብዛት ፡ ብቻውን ፡ ምን ፡ ያደርጋል ፤ ሰው ፡ በጉልበቱ ፡ ምንም ፡ ቢበዛ ፡ ዕውቀት ፡ ባይጨምርበት ፡ ላመት ፡ ምግቡና ፡ ልብሱ ፡ የሚበቃውን ፡ ያክል ፡ ሊያፈራ ፡ አይችልም ፡ ነበር ። በዕውቀቱ ፡ ግን ፡ ትልቅ ፡ ኀይል ፡ አግኝቶ ፡ ከምግቡና ፡ ከልብሱ ፡ በላይ ፡ ብዙ ፡ ያተርፋል ። እንግዲህ ፡ ሰው ፡ ሲበዛ ፡ የሰው ፡ ሀብት ፡ እያደገ ፡ የሚሄድበት ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ ተባብረው ፡ በዕውቀት ፡ ስለ ፡ ተጋገዙ ፡ ነው ። የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ጥረቱ ፡ እንዲፈጸምለት ፡ የሚያስፈልገው ፡ ሰፊ ፡ ዕውቀት ፡ ነው ። አንድ ፡ ሰው ፡ ለብቻው ፡ ሁኖ ፡ ለኑሮው ፡ የሚያሳስበውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ። አሁን ፡ እስቲ ፡ ጥጡን ፡ ዘርቶ ፡ ለቅሞ ፡ ነድፎ ፡ ፈትሎ ፡ መኑን ፡ አበጅቶ ፡ ልብሱን ፡ ሠርቶ ፡ እስኪለብስ ፡ ድረስ ፡ ደግሞም ፡ የብረቱን ፡ ዐፈር ፡ አቅልጦ ፡ ማረሻ ፡ ሠርቶ ፡ የበሬውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡ አበጅቶ ፡ አርሶ ፡ ጎልጉሎ ፡ አርሞ ፡ ዐጭዶ ፡ ወቅቶ ፡ እክሉን ፡ አበጥሮ ፡ ፈጭቶ ፡ አቡክቶ ፡ ጋግሮ ፡ እንጀራውን ፡ እስኪበላ ፡ ድረስ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ብቻውን ፡ ቢሆን ፡ ስንት ፡ ጊዜ ፡ ይፈጅበት ፡ ይሆን ፤ ሌላው ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ቢቀር ፡ እንኳ ፡ ላንድ ፡ ነጠላ ፡ ልብስና ፡ ለዕለት ፡ እንጀራ ፡ ሲል ፡ ዕድሜውን ፡ ሙሉ ፡ ሲደክም ፡ አልነበረምን ። ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ቢሆኑ ፡ ሥራቸው ፡ ፩ ፡ ዐይነት ፡ ከሆነ ፡ ዘንድ ፡ ብዙ ፡ ሊረዳዱ ፡ ይችላሉን ፤ አራት ፡ ሰዎች ፡ ባንድ ፡ ጥንድ ፡ በሬ ፡ ቢያርሱ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ መስፍ ፡ ብቻ ፡ መጥረቢያ ፡ ቢያበጁ ፡ ሥራቸው ፡ በጣም ፡ እንዳይፋጠን ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ ሁለቱ ፡ ሲያርሱ ፡ ደግሞ ፡ ሁለቱ ፡ መጥረቢያ ፡ የሠሩ ፡ እንደሆነ ፡ በየያዙት ፡ ሥራ ፡ በቶሎ ፡ ለማገባደድ ፡ ይችላሉ ። ሁለት ፡ ሰዎችም ፡ ባንድ ፡ ጥፈር ፡ ከሚያርሱ ፡ አንደኛው ፡ ሲያርስ ፡ አንደኛው ፡ ቢጎለገል ፡ የሚበልጥ ፡ ሥራ ፡ ይፈጽማሉ ። እንዲሁም ፡ መጥረቢያውንም ፡ የሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ የብረት ፡ ዐፈር ፡ ሲያቀልጥ ፡ አንዱ ፡ ከሰል ፡ ሰብሳቢ ፡ ሲሆን ፡ ሥራቸው ፡ እየተፋጠነ ፡ ይሄዳል ። ባጭሩ ፡ ብንናገር ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ እንዲፋጠን ፡ ሥራውን ፡ ማከፋፈል ፡ ያስፈልጋል ። ይህም ፡ የሥራ ፡ ማከፋፈል ፡ ባሕሪ ፡ የሰው ፡ የተፈጥሮ ፡ ባሕሪ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡

ሥራውን ፡ ለማከፋፈል ፡ ሲል ፡ ዘወትር ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ ሲተባበር ፡ እናያለን ።

አሁን ፡ ሰው ፡ ሚስት ፡ ቢያገባ ፡ ሥራውን ፡ ለመከፋፈል ፡ እንደ፡መተባበር ፡ ያክል ፡ ነው ። ርሱ ፡ ሲያርስ ፡ እሷ ፡ ትጎለጽ ላለች ፤ በሮቹን ፡ ሲያበላ ፡ በውጭ ፡ ቢያመሽ ፡ ርሷ ፡ የጋራ ፡ እራታቸውን ፡ ሠርታ ፡ ትቈየዋለች ። ባሏም ፡ ደኑን ፡ ሊመነጥር ፡ መጥረቢያውን ፡ ይዞ ፡ ሲወጣ ፡ ሚስቱ ፡ እንዝርቷን ፡ ይዛ ፡ ልብሳቸውን ፡ ትፈትላለች ፤ ልጆችም ፡ በወልዱ ፡ የቤታቸው ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይከፋፈላል ። እናቲቱ ፡ ስትጋግር ፡ ልጅቱ ፡ ውሃ ፡ ትቀዳለች ፤ ወይም ፡ ትፈጫለች ፤ አባትዮውም ፡ ዕንጨት ፡ ሲቈርጥ ፡ ልጅዮው ፡ የተቈረጠውን ፡ ዕንጨት ፡ ተሸክሞ ፡ ወደ ፡ ቤት ፡ ያመላልሳል ። በዚሁም ፡ ሥራቸው ፡ እየተቃለለና ፡ እየተፋጠነ ፡ ይሄዳል ።

ስለዚህም ፡ ምክንያት ፡ ሰው ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ የሰውም ፡ ሥራ ፡ እየተለያየና ፡ እየተከፋፈለ ፡ ይሄዳል ። ሰዎችም ፡ የብረት ፡ ሠሪዎች ፡ ሰፊዎች ፡ አናጢዎች ፡ እየተባሉ ፡ ሞያ ፡ ሞያቸውን ፡ ይይዛሉ ፤ ይሠለጥኑበታልም ። የሠሩትንም ፡ ዕቃ ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ ይለዋወጣሉ ። በመለዋወጥም ፡ ሥራቸው ፡ እየተፋጠነ ፡ ይሄዳል ። በያዘውም ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ ሠለጠኑ ፡ የበለጠ ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ሥራ ፡ ይሠራሉ ። ስለዚህም ፡ ለሰው ፡ ኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዋጋው ፡ ያንሳል ፤ በምድርም ፡ ገዢነት ፡ ስላገኘ ፡ የሰው ፡ ሀብት ፡ ያድጋል ። እንግዲህ ፡ ለሰው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ዋናው ፡ ነገር ፡ ሥራውን ፡ ተከፋፍሎ ፡ የሥራውን ፡ ፍሬ ፡ መለዋወጥ ፡ ነው ። ሥራውን ፡ ተከፋፍሎ ፡ ካልተለዋወጠ ፡ ግን ፡ ብቻውን ፡ ሲሆን ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ በምሉ ፡ አይሳካለትም ። ስለዚህም ፡ መሰናክልን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ አሸንፎ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆንና ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ለመድረስ ፡ ያዳግተዋልና ፡ አይችልም ።

መለዋወጥም ፡ የሰው ፡ የተፈጥሮ ፡ ባሕሪ ፡ መሆኑ ፡ ከሰው ፡ ኑሮ ፡ ውስጥ ፡ ማናቸውንም ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ አስተውለን ፡ ብንመለከት ፡ እንረዳለን ። ባልና ፡ ሚስት ፡ ከደጅና ፡ ከቤት ፡ ሁኔወ ፡ ሠርተው ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ ይለዋወጣሉ ። አባትና ፡ እናትም ፡

ልጆቻቸውን ፡ መግበው ፡ ስላሳደጉ ፡ ልጆቹ ፡ ሲያድጉ ፡ በሥራ ፡ ይረዳሉ ። ወላጆቻቸውንም ፡ ሲያረጁ ፡ ይጠሯቸዋል ። ብረት ፡ ሠራውም ፡ ማረሻ ፡ አበጅቶ ፡ ጤፍ ፡ ይቀበላል ። አራሹም ፡ ጤፍ ፡ ሰጥቶ ፡ የተሻለ ፡ ማረሻ ፡ ያገኛል ። በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ባለው ፡ ሕዝብ ፡ መካከል ፡ ግን ፡ በከንቱ ፡ የሚሰጥ ፡ ሰው ፡ የለም ። በከንቱም ፡ የሚበላ ፡ ሰው ፡ የለም ። የሁሉም ፡ ትዳፋ ፡ ተለዋውጦ ፡ ነውና ፡ እንካ ፡ ሥራ ፡ አምጣ ፡ ሥራ ፡ ይባባላል ፤ ይህ ፡ ሳይሆን ፡ ቀርቶ ፡ በላተኛው ፡ ከሠራተኛው ፡ ሲበዛ ፡ በማናቸውም ፡ ቤት ፡ ሀብት ፡ ሊገባ ፡ አይችልም ። ዕውቀትም ፡ ከሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ ሹም ፡ ወታደር ፡ ነጋዴ ፡ እየሆነ ፡ ይበዛልና ፡ ባገሩ ፡ ሀብት ፡ ሊከማች ፡ አይችልም ። የሥራው ፡ ፍሬ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ ወዲያው ፡ ያልቃል ።

ውሃን ፡ ለማፍላት ፡ የፈለገ ፡ ሰው ፡ ድስቱን ፡ ጥዶ ፡ ዕንጨት ፡ ያነድበታል ። ውሃው ፡ ፈልቶ ፡ ድስቱ ፡ ለጊዜው ፡ የማያስፈልገው ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ዕንጨቱ ፡ የተሰበሰበው ፡ በድካም ፡ ነውና ፡ በከንቱ ፡ እንዳይባክንበት ፡ ቢፈልግ ፡ እሳቱን ፡ አጥፍቶ ፡ ዕንጨቱን ፡ ለሌላ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሆነው ፡ ሊያቈየው ፡ ይችላል ። ድስቱንም ፡ እንዲያፈላ ፡ ዕንጨት ፡ እንደሚያስፈልገው ፡ ሰውም ፡ እንዲሁ ፡ እንዲሠራ ፡ ምግብ ፡ ያስፈልገዋል ። ያልሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ለድስቱ ፡ እሳትና ፡ ዕንጨት ፡ ይቅርበት ፡ እንደሚባል ፡ ሁሉ ፡ እንዲሁ ፡ ለሰውም ፡ ምግቡ ፡ ይቅርበት ፡ እንደማለት ፡ ያለ ፡ ነው ። ሰው ፡ ቢሠራም ፡ ባይሠራም ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ የተከማቸውን ፡ ምግብ ፡ መፍጀቱ ፡ አይቀርም ። ስለዚህም ፡ የሠራተኛውን ፡ ድካም ፡ በከንቱ ፡ ይፈጃል ። ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ እየቀለለ ፡ የሚሄድ ፡ ግን ፡ ከተገመረ ፡ ወዲያ ፡ ነው ። ትልቅም ፡ ሀብት ፡ የሚሰበሰብ ፡ በጥቂት ፡ ሀብት ፡ ሲገመር ፡ ነው ። ከዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ ሲበዛ ፡ የተገመረ ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠፋልና ፡ ከዱሮው ፡ የበለጠ ፡ ሥራ ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ መሥራት ፡ አይችልም ። በእንደዚህም ፡ ያለ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሕዝቡ ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ምግቡ ፡ የማይበቃ ፡ እየሆነ ፡

ድኽነትና ፡ ችጋርም ፡ በሽታም ፡ እየሰፋ ፡ ይሄዳል ። ስለዚህም ፡
 ያንድ ፡ አገር ፡ ሀብት ፡ የሚያደገው ፡ ከሁሉ ፡ ነገር ፡ በፊት ፡
 ሠራተኛው ፡ ከበላተኛው ፡ ያላነሰ ፡ እንደሆነ ፡ ማናቸውም ፡ ሕ
 ዝብ ፡ ለኑሮው ፡ ከሚያስፈልገው ፡ አብልጦ ፡ ሲሠራ ፡ የበለጠ ፡
 ሀብት ፡ ያገኛል ። ስለዚህም ፡ ሥራው ፡ ይፋጠንለታል ። ሥራ ፡
 የሚፋጠነው ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ ገና ፡
 መጠየቅ ፡ አያስፈልገንም ፤ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ተረድተነዋል ።
 ሥራ ፡ የሚፋጠነው ፡ እየተባበሩ ፡ ተከፋፍለው ፡ ሲሠሩት ፡ ነው ፤
 በመላውም ፡ ሥራ ፡ ከመሠልጠን ፡ ባንዱ ፡ የሥራ ፡ ክፍል ፡
 መሠልጠን ፡ ይቀናል ። በየሠለጠኑበትም ፡ ሥራ ፡ ብዙ ፡ ለመ
 ሥራት ፡ ይቻላል ። ስለዚህም ፡ ሴት ፡ ባቅሟ ፡ አርሳ ፡ ከምታ
 ገባው ፡ እኽል ፡ የፈተለችው ፡ ጥጥ ፡ ለርሷ ፡ ለባሏም ፡ የበለጠ ፡
 ጥቅም ፡ ይሆናል ።

እንዲሁም ፡ አራሹ ፡ የሠለጠነበትን ፡ ሥራ ፡ ትቶ ፡ ማረሻን ፡
 ከሚያበጅ ፡ አርሶ ፡ ካገባው ፡ እኽል ፡ ትርፉን ፡ ሰጥቶ ፡ ከብረት ፡
 ሠሪው ፡ ማረሻውን ፡ ቢገዛ ፡ ይችላል ። ሰው ፡ የሠለጠነበትን ፡
 ሥራ ፡ ሲሠራ ፡ ጊዜው ፡ አይባክንም ። ለኑሮውም ፡ ከሚያስፈ
 ልገው ፡ ይልቅ ፡ ሊሠራ ፡ ይችላል ። በትርፉም ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡
 የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ ያገኝበታል ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስ
 ጥ ፡ ሥራ ፡ እየተከፋፈለ ፡ ሲሄድ ፡ ሰውም ፡ በየያዘው ፡ ሥራ ፡
 ሲሠለጥን ፡ ያገሩ ፡ ሀብት ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። ሕዝቡ ፡ አንድ ፡
 ዓመት ፡ ሠርቶ ፡ ካገባው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለኑሮው ፡ ከሚያስፈል
 ገው ፡ ሲተርፈው ፡ በዚያው ፡ በትርፉ ፡ በሚመጣው ፡ ዓመት ፡
 የበለጠ ፡ ትርፍ ፡ ያገኝበታል ። ሥራ ፡ ሳይዝመር ፡ አይፈጸምም ፤
 ሀብትም ፡ መዝመሪያ ፡ ሳይመሠረት ፡ እያደገ ፡ አይሄድም ።
 ስለዚህም ፡ ያንድ ፡ አገር ፡ ሀብት ፡ እንዲያደግ ፡ መዝመሪያ ፡
 ሠራተኛው ፡ ከበላተኛው ፡ እንዳያንስ ፡ ሁለተኛም ፡ ሕዝቡ ፡
 ተከፋፍሎ ፡ እንዲለዋወጥ ፡ ያስፈልጋል ። እንደ ፡ ሥራውም ፡
 አከፋፈል ፡ ብዛትና ፡ እንደ ፡ ለውጡ ፡ አፈጣጠን ፡ መጠን ፡ የሕ
 ዝቡ ፡ ሀብት ፡ ክፍ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ይላል ።

እንሆም ፡ የብረት ፡ ሠሪው ፡ ካራሹ ፡ አራሹም ፡ ከሸማኔው ፡
 ከተራራቁ ፡ ግን ፡ የሠሩትን ፡ ዕቃ ፡ በፍጥነት ፡ ለመለዋወጥ ፡

እንደ፡ምን፡ይችላሉ። የጋሪ ፡ መንገድ ፡ ወይም ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡
 ሠርቶ ፡ መንግሥት ፡ ካላቀራረባቸው ፡ ለመገናኘት ፡ ሲፈልጉ ፡
 አንዱ ፡ ወዳንዱ ፡ መንደር ፡ ሄዶ ፡ እስኪመለስ ፡ ድረስ ፡
 ብዙ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ይፈታል ። ወይም ፡ እሱ ፡ ራሱ ፡ ባይሄድ ፡
 ደክሞ ፡ ካገባው ፡ ሥራ ፡ ከፍሎ ፡ ዕቃውን ፡ ለሚያመላልስ ፡ ነጋዴ
 ፡ ይሰጣል ። ለሰው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምድር ፡
 በሆዴ ፡ ይዛለች ፤ ማናቸውም ፡ ነገር ፡ ከምድር ፡ ወጥቶ ፡ እስኪ
 በጅ ፡ ድረስ ፡ የሚደከመው ፡ ድካም ፡ ይጠቅማል ። ነገሩ ፡ ከ
 ተበጀ ፡ በኋላ ፡ ካንዱ ፡ ስፍራ ፡ ወደ ፡ ሌላው ፡ ስፍራ ፡ ለመው
 ሰድ ፡ የሚደከመው ፡ ድካም ፡ ግን ፡ በነገሩ ፡ ላይ ፡ አንዳች ፡
 ትርፍ ፡ አይጨምርምና ፡ ከንቱ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ምክንያት ፡
 ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴ ፡ ሲበዛ ፡ ለሕዝቡ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡
 ነው ።

ባንድ ፡ አገርም ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴ ፡ ያለመጠን ፡ ሲበዛ ፡
 ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ደኅና ፡ መንገድ ፡ የሌለ እንደ፡ሆነ ፡ ሠራተኞቹ ፡
 ቶሎ ፡ ለመገናኘት ፡ ባይችሉ ፡ ነውና ፡ ከድካማቸው ፡ ራሱ ፡
 ሳይሠራ ፡ ቀምቶ ፡ የሚበላ፡ ቢኖር ፡ ተባብረው ፡ ሊመክቱ ፡ አይ
 ቻላቸውም ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴ ፡ ሲበዛ ፡
 ሹምም ፡ ወታደርም ፡ ቀማኛም ፡ ይበዛል ። የፊት ፡ የፊቱም ፡ ሥራ ፡
 በከንቱ ፡ እያለቀ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሀብት ፡
 አይከማችም ። ድክነትና ፡ ችጋር ፡ በሽታም ፡ ሞትም ፡ እጅ ፡ ለጅ
 ተያይዘው ፡ ይገቡበታል ።

ነገር ፡ ግን ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡
 በያይነቱ ፡ የሚሠሩ ፡ ሠራተኞች ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ካልሰፈሩ ፡
 ምንም ፡ የሚያገናኛቸው ፡ የጋሪ ፡ መንገድ ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡
 መርከብም ፡ በበጀታቸው ፡ ጉዳታቸው ፡ ይቀላል ። እንጂ ፡ መቸ
 ገራቸው ፡ ፈጽሞ ፡ አይቀርም ። ባለጋሪው ፡ ባለምድር ፡ ባቡሩ
 ም ፡ በከንቱ ፡ ዕቃ ፡ አያመላልሱም ፤ ሠራተኞቹ ፡ ደክመው ፡
 ከሚያገኙት ፡ ትርፍ ፡ ተካፍለው ፡ ነው ። እንጂ ። ስለዚህም ፡
 የሠራተኞቹ ፡ ቦታ ፡ እየተራራቀ ፡ ሲሄድ ፡ ትርፋቸው ፡ እያነሰ ፡
 ይሄዳል ። ሰፈራቸውም ፡ ሲቀራረብ ፡ ትርፋቸውም ፡ ያድጋል ።
 ጎረ፡ ቤቶችም ፡ ከሆኑ ፡ ዘንድ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ በመካከላቸው ፡ ሳይ

ገባባቸው ፡ ሥራ ፡ በሥራ ፡ እየተለዋወጡ ፡ የድካማቸውንም ፡
 ዋጋ ፡ ያገኛሉ ። የድካማቸውንም ፡ ሙሉ ፡ ዋጋ ፡ ሲያገኙ ፡ ለወ
 ደ ፡ ፊት ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ ለማግኘት ፡ ይሆንላቸዋል ። አመላላ
 ሾችም ፡ ሆነው ፡ ሲያገለግሉ ፡ የነበሩ ፡ ሰዎች ፡ ሌላ ፡ የሚጠቅ
 ም ፡ ሥራ ፡ ይይዛሉ ። በዚህም ፡ የሠራተኞቹ ፡ ቍጥር ፡ እየበዛ ፡
 ይሄዳል ። ይህም ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ ሠራተኞቹ ፡ አጠገብ ፡
 ላጠገብ ፡ ከሆኑ ፡ ወይም ፡ በፍጥነት ፡ ለመገናኘት ፡ ከተቻላቸው ፡
 ዘንድ ፡ ደክመው ፡ ካገቡት ፡ ፍሬ ፡ ቀምቶ ፡ ሊበላ ፡ ማንም ፡
 ቢፈልግ ፡ ተባብረው ፡ ለመመከት ፡ ይሆንላቸዋል ፤ በዚህም ፡
 ምክንያት ፡ ቀማኛ ፡ ይጠፋል ። የሹምና ፡ የወታደርም ፡ ቍጥር ፡
 በልክ ፡ ይሆናል ። በዚህም ፡ የሠራተኞቹ ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ገና ፡
 ያድጋል ፤ አገሩም ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ እየሰፋ ፡ ይሄዳል ።

ሕዝብ ፡ የሚጠቀምበት ፡ ሥራው ፡ ሲከፋፈልና ፡ የሠሩት
 ን ፡ ሥራ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ ሲቃረቡ ፡ ነው ። መንግ
 ሥትም ፡ የሚበረታውና ፡ ሀብት ፡ የሚያገኝ ፡ ሕዝቡ ፡ ሲጠቀም ፡
 ነው ። ስለዚህም ፡ መንግሥት ፡ ሊበረታ ፡ ከፈለገ ፡ ዘንድ ፡ በሥ
 ራ ፡ የሚያሰጥኑ ፡ የትምርት ፡ ቤቶችና ፡ ሕዝቡን ፡ በፍጥነት ፡
 የሚያገናኝ ፡ መንገድ ፡ መሥራት ፡ ያስፈልገዋል ።

ከዚህ ፡ ቀደምም ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ተረድተናል ። የሠሩትን ፡
 ሥራ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ እንደየድካማቸው ፡ መጠ
 ን ፡ የሚለዋወጡ ፡ ለየሥራቸው ፡ የሚያስፈልጋቸው ፡ ዕውቀት ፡
 ሚዛኑ ፡ ትክክል ፡ ሲሆን ፡ ነው ፤ የውቀታቸው ፡ ሚዛን ፡ ትክ
 ክል ፡ ካልሆነ ፡ የሚለዋወጡበት ፡ ዋጋ ፡ ትክክል ፡ አይሆንም ።

ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀታቸው ፡
 ከፍ ፡ ካለ ፡ ሕዝቦች ፡ ጋራ ፡ የሠሩትን ፡ ነገር ፡ ሲለዋወጡ ፡
 ዕውቀት ፡ የሌላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ የሚያገኙት ፡ ጉዳት ፡ ትልቅ ፡
 ነው ። የዚህንም ፡ ጉዳት ፡ ልክ ፡ ፈጽመን ፡ እንድንረዳው ፡ ቀጥ
 ሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ምሳሌ ፡ እንመልከት ።

ከኢትዮጵያ ፡ ወደ ፡ ኤሮፓ ፡ አገር ፡ ከጥር ፡ ፲፱፻፬ ፡ ዓመተ ፡
 ምሕረት ፡ እስከ ፡ ጥር ፡ ፲፱፻፳ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ የሄደው ፡
 ቆዳ ፡ ፪፻፵፩ሺ ፡ ፬፻፺፱ ፡ ፈረሰላ ፡ ነው ። ያንዱም ፡ ፈረሰላ ፡

ቆዳ ፡ ዋጋ ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ገበያ ፡ ዐሥራ ፡ ሦስት ፡ ብር ፡ ነበረ ።
 የዚያ ፡ የሄደው ፡ ቆዳ ፡ የዋጋው ፡ ድምር ፡ ብናስበው ፡ ፫ ፡
 ሚሊዎን ፡ ፻፴፱ሺ ፡ ፬፻፹፯ ፡ ብር ፡ ይሆናል ። በፈረንጅ ፡
 አገር ፡ ተበጅቶ ፡ የሚመጣው ፡ ቆዳ ፡ ግን ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ በፈረ
 ሱላ ፡ ብናስበው ፡ እስከ ፡ ፪፻ ፡ ብር ፡ አወጣ ። እንግዲህ ፡ አንዱ ፡
 ፈረሱላ ፡ ቆዳ ፡ ከፈረንጅ ፡ አገር ፡ ተሠርቶ ፡ እስኪመለስ ፡ ድ
 ረስ ፡ በፈረሱላው ፡ ፹፱ ፡ ብር ፡ ፈጅ ፡ ማለት ፡ ነው ። የኢትዮጵ
 ያ ፡ መንግሥት ፡ ፪፻፵፩ሺ ፡ ፬፻፺፱ ፡ ፈረሱላ ፡ ቆዳ ፡ ከዚህ ፡
 ካገሩ ፡ ማበጀቱን ፡ ትቶ ፡ ወደ ፡ ኤሮፓ ፡ ቢሰድ ፡ ክሳራው ፡ ፳፩ ፡
 ሚሊዎን ፡ ፬፻፺፫ሺ ፡ ፬፻፲፩ ፡ ብር ፡ ይሆናል ። ቆዳው ፡ ባገሩ ፡
 ውስጥ ፡ ቢበጅ ፡ አመላላሽና ፡ ሠሪዎች ፡ የሆኑት ፡ የውጭ ፡ ሰዎች ፡
 የሚበሉት ፡ ይህ ፡ ገንዘብ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ይቀር ፡ ነበረ ። በሌ
 ላም ፡ የንግድ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ ይከፋል ፡ እንጂ ፡
 አይሻልም ። እንደዚህ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አዙሮ ፡ ማየት ፡ ነው ።
 የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ስምንት ፡ ቀን ፡ ሲሠራ ፡ ቢያንስ ፡ ቢያን
 ስ ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ ለኤሮፓ ፡ ሰዎች ፡ ሠርቶ ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ለራ
 ሱ ፡ ነው ። አሁን ፡ ለወሬው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ፲ ፡ ሚሊዎ
 ን ፡ ሕዝብ ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ። ሠራተኛውም ፡ ቢበዛ ፡ የሕዝ
 ቡ ፡ ሢሶ ፡ ቢሆን ፡ ነው ። ያሥሩም ፡ ሚሊዎን ፡ ሰው ፡ ሢሶ ፡ ፫
 ሚሊዎን ፡ ፫፻፴፫ሺ ፡ ፫፻፴፫ ፡ ይሆናል ። ከነዚህም ፡ ሠራተኞች
 ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የሚሠሩ ፡ ፬፻፲፯ሺ ፡ ፯፻፷፯ ፡ ሰዎች
 ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። የ፪ ፡ ሚሊዎን ፡ ፬፻፲፯ሺ ፡ ፯፻፷፯ ፡ ሠራተ
 ኞች ፡ ድካም ፡ ለኤሮፓ ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ መሄዱ ፡ ነው ።
 ስለዚህም ፡ ሕዝቡ ፡ የድካሙን ፡ ፍሬ ፡ እንደ ፡ ተቀማ ፡ ያክል ፡
 ነውና ፤ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ በዝቶበት ፡ ዕውቀት ፡ አግ
 ኝቶ ፡ ካልሠለጠነ ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ድክነትም ፡
 እያደር ፡ እየተጫነው ፡ ይሄዳል ።

አንባቢው ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ ብሎ ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ።
 የቆዳው ፡ ምሳሌ ፡ ደኅና ፡ አድርጎ ፡ አያስረዳም ፤ የኢትዮጵያ ፡
 ሰው ፡ ቆዳውን ፡ ሸጦ ፡ ብሩን ፡ መቀበል ፡ እንጂ ፡ ከፈረንጅ ፡
 አገር ፡ ተበጅቶ ፡ የሚመጣውን ፡ ቁርበት ፡ መግዛት ፡ አያስፈል
 ገውም ። ያንን ፡ ቁርበት ፡ የሚገዙ ፡ ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡

ፈረንጆች ፡ ናቸው ፡ እንጂ ፤ የኢትዮጵያ ፡ ሰውስ ፡ ለኮርቻውም ፡ ለመጫኛውም ፡ ለሌላም ፡ ጉዳይ ፡ ለሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ የለፉ ፡ ቁርባት ፡ ይበቃዋል ፤ ስለዚህም ፡ የከብት ፡ በሽታ ፡ ገብቶ ፡ በሬው ፡ ሙቶ ፡ በከንቱ ፡ ሊበሰብስ ፡ የነበረው ፡ ቆዳ ፡ ዋጋ ፡ ሲያወጣ ፡ ትርፍ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፤ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ክሳራ ፡ ይሆናል ፡ የተባለው ፡ ስለ ምንድር ነው ፡ የተባለ ፡ እንደ ሆነ ፤ አስተውለን ፡ ከመረመርን ፡ ዘንድ ፡ የዚህን ፡ ጥያቄ ፡ መልሱን ፡ በቶሎ ፡ ልንረዳው ፡ እንችላለን ።

ተሠርቶ ፡ የሚመጣውን ፡ ቆዳ ፡ ባንገዛ ፡ አቡጅዲድ ፡ ቁጫ ፡ የብረት ፡ ድስት ፡ ሳሕንም ፡ ምንጣፍም ፡ ሌላም ፡ ደግሞ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ዕቃ ፡ ከኤሮፓ ፡ አገር ፡ የሚመጣውን ፡ በያይነቱ ፡ ብዙ ፡ ዕቃ ፡ መግዛታችን ፡ አይቀርም ። ነገር ፡ ግን ፡ የሠራተኞቹ ፡ ዕውቀት ፡ ሚዛኑ ፡ ትክክል ፡ በሆነ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ዕቃቸውን ፡ ሲለዋወጡ ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ መሆኑን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ዐውቀናል ። ስለዚህም ፡ ያቡጅዲዱ ፡ ሠራተኛና ፡ የቁርባት ፡ ሠራተኛው ፡ ሁሉቱ ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ ሲለዋወጡ ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ በቁርባቱ ፡ ፈንታ ፡ አቡጅዲዱ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አገር ፡ ቢመጣ ፡ ለተበጀው ፡ ቁርባት ፡ ሊሰጥ ፡ የነበረውን ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ሥራው ፡ መጠን ፡ ይወስዳል ፤ ማለት ፡ ቁርባቱ ፡ ተበጅቶ ፡ ባይመለስ ፡ ወኪሎቹን ፡ እነአቡጅዲድንና ፡ እነቁጫን ፡ ልኮ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡ ድካም ፡ ይወስዳል ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ጉዳቱ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ መሬት ፡ ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ብትሰጥ ፡ በብድር ፡ ነው ። ብድሯን ፡ ካልመለሰላት ፡ እንደ ፡ ባንኮች ፡ ሁሉ ፡ ታስቸግራለች ። በአይሁድና ፡ በክርስቲያን ፡ የሃይማኖት ፡ መጽሐፍ ፡ እንደምና የው ፡ እንሆን ፡ እግዚአብሔር ፡ አዳምን ፡ አለው ፤ አንተ ፡ መሬት ፡ ነሽና ፡ ወደ ፡ መሬት ፡ ትመለሳለሽ ፤ የሚፈጠር ፡ ሁሉ ፡ ከመሬት ፡ ነውና ፡ ወደ ፡ መሬት ፡ ይመለሳል ፡ (ዘፍጥረት ፡ ፫ ፡ ፲፱) ።

ምድር ፡ ያበደረገችውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ካልመለሰላት ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ ስጭኝ ፡ ቢሏት ፡ ትለግማለች ። ሄዶ ፡ ሳይመለስ ፡ የቀረባትም ፡ ነገር ፡ ሲበዛ ፡ ከነከታቴው ፡ በጭራሽ ፡ እንቢ ፡ ትላለ

ች ። ተበድሯት ፡ ብድሩንም ፡ ሳይመልስላት፡ እንቢ፡ ያለውን ፡ ሕዝብ ፡ በረኃብና ፡ በበሽታ ፡ ትፈጀዋለች ። ይህ ፡ ቃል ፡ ሐሰት ፡ እንዳይደለ ፡ ማንም ፡ ባላገር ፡ ይመስክራል ።

አንድ ፡ ጊዜ ፡ ታርሶ ፡ እኸሉ ፡ የተበላ ፡ መሬት ፡ ፍግ ፡ ካልወደቀበት ፡ የሚያፈራው ፡ እኸል ፡ በያመቱ ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። አዘውትረውም ፡ ካረሱት ፡ ዘንድ ፡ ፍግም ፡ ሳይወድቅበት ፡ ቢቀር ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ሁሉ ፡ እኸል ፡ መስጠቱን ፡ ፈጽሞ ፡ ያቋርጣል ።

ስለዚህም ፡ ያገራችን ፡ መሬት ፡ የዝኖን ፡ ጥርስ ፡ ዝባድ ፡ ቆዳ ፡ ቡና ፡ እኸል፡ በሬ ፡ ላም ፡ ፈረስ ፡ አህያ ፡ በቅሎ ፡ እየሆነ ፡ በያመቱ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ቢሄድ ፡ አሁን ፡ ለጊዜው ፡ ለኛ ፡ ባይሰማን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በዝቶ ፡ መሬት ፡ እየጠበበ ፡ ሲሄድ ፡ ጉዳቱን ፡ ያገኘዋል። ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ሠልጥኖ ፡ ሥራውንም ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ መጠኑ ፡ ተከፋፍሎ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ ለማበጀት ፡ ቢችል ፡ ግን ፡ ፍጉ ፡ ባገሩ ፡ ይቀርላት ፡ ነበር ። ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ ያነሰው ፡ ሕዝብ ፡ ዕውቀታቸው ፡ ከፍ ፡ ካለ ፡ ሕዝቦች ፡ ጋራ ፡ ሲገበያይ ፡ መዝመሪያ ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ ይሰጣቸዋል ። ሁለተኛም ፡ መሬቱ ፡ ወደነሱ ፡ እየተጓዘ ፡ ይሄዳል ። እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ዕውቀት ፡ ያነሰው ፡ ሕዝብ ፡ ሲበዛ ፡ መሬቱ ፡ የሚሰጠው ፡ ፍሬ ፡ አይበቃውም ። ስለዚህም ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ሠርቼ ፡ እበላለሁ ፡ ሲል ፡ መሬቱ ፡ ወደ ፡ ሄደበት ፡ አገር ፡ ተከትሎ ፡ ዕውቀት ፡ ወዳላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ አገር ፡ ይሰደዳል ። ባገሩም ፡ የቀሩ ፡ ሕዝቦች ፡ ወንድሞቹ ፡ ከረኃብና ፡ ከበሽታ ፡ ጋራ ፡ እየታገሉ ፡ ዕርፊት ፡ ሳያገኙ ፡ ጊዜ ፡ ሞታቸው ፡ ይደርስና ፡ ይሄዳሉ ።

አንባቢም ፡ ደግሞ እንደዚህ ፡ ብሎ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ። እኛ ፡ ቆዳና ፡ ቡና ፡ ብንሰድ ፡ ከኤሮፓ ፡ አገር ፡ አቡ ጀዲድና ፡ ሱካር ፡ ይመጣልናል ፤ ስለዚህም ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ቢሄድ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ከመሬታቸው ፡ ወደኛ ፡ ይመጣል ። እንግዲህ ፡ በዚህ ፡ የሚያገኘንን ፡ ጉዳት ፡ እንናገር ፤ ከመሬታቸው ማ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ እንደሚመጣልን ፡ ርግጥ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ሰጠነው ፡ መሬት ፡ ልክ ፡ አልመጣልንም ። አሁን ፡

እስቲ ፡ ባንድ ፡ ክንድ ፡ አቡጅዲድና ፡ ባንድ ፡ ክንድ ፡ የበሬ ፡
 ቈዳ ፡ ያለውን ፡ ፍግ ፡ አስተውለን ፡ እንመልከት ። ባንዱ ፡ ክን
 ድ ፡ ቆዳ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ፍግ ፡ ባይነቱም ፡ በብዛቱም ፡ ይበል
 ጣል ። አንዱ ፡ ከረጃ ፡ አቡጅዲድ ፡ እስከመቶ ፡ ካይ ፡ ብር ፡ ያወ
 ጣል ። ያንድ ፡ ጮማ ፡ በሬ ፡ ዋጋ ፡ ግን ፡ ቢበዛ ፡ ዛሬ ፡ ሿ ፡ ብር ፡
 ነው ። እንግዲህ ፡ ላንዱ ፡ ከረጃ ፡ አቡጅዲድ ፡ እስከ ሦስት ፡ በሬ ፡
 ይሰጥበታል ። ስለ ምን ፡ በሬው ፡ በሽታ ፡ እንዳይገድለው ፡ አው
 ሬም ፡ እንዳይበላው ፡ ከመጠበቅና ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ከመውሰድ ፡
 በቀር ፡ ሌላ ፡ የሰው ፡ ድካምና ፡ ዕውቀት ፡ አላለፈበትም ።
 ያቡጅዲዱ ፡ ጥጥ ፡ ግን ፡ አቡጅዲድ ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ በብዙ ፡
 ሰዎች ፡ እጅና ፡ በብዙ ፡ መኪናዎች ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ተደክሞ
 በታል ። በፈረንጅ ፡ አገር ፡ በሬውም ፡ ቢሆን ፡ ብዙ ፡ ዋጋ ፡ ያወ
 ጣል ። ስለ ምን ፡ ሕዝቡ ፡ በዝቶ ፡ አገሩ ፡ ጠባብ ፡ ስለ ሆነ ፡ በሬ
 ው ፡ በልቶት ፡ የሚያድገው ፡ ሣር ፡ ተዘርቶ ፡ ታጭዶ ፡ ተከምሮ ፡
 ነው ። ሜዳ ፡ ለሜዳም ፡ አይሰማራም ፤ የሚኖረውም ፡ በቤት ፡
 ውስጥ ፡ ነው ። ቤቱም ፡ የሚሠራ ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ ነው ። ስለ
 ዚህም ፡ የኤሮፓ ፡ አገር ፡ በሬ ፡ የሚያወጣው ፡ ዋጋ ፡ ብዙ ፡
 ነው ። ያልተደከመበት ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ አያወጣም ። ወደየደኑ ፡
 ሄዶ ፡ አጋምን ፡ ለቅሞ ፡ የሚበላ ፡ ሰው ፡ ሄዶ ፡ እስኪመጣ ፡
 ድረስ ፡ ከሚደክመው ፡ መንገድ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ዋጋ ፡ አይፈጅበ
 ትም ። ተለቅሞ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ የመጣውን ፡ አጋም ፡ ሊበላ ፡ ቢፈ
 ልግ ፡ ግን ፡ ዋጋ ፡ ሰጥቶ ፡ ነው ።

ስለዚህም ፡ ከኤሮፓ ፡ አገር ፡ ለሚመጣልን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡
 ዋጋ ፡ የምንሰጠው ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ስለ ፡ ብዛቱ ፡
 አይደለም ። ያቡጅዲዱ ፡ ጥጥ ፡ እንጂ ፡ ሥራው ፡ ወዳገራችን ፡
 መጥቶ ፡ ፍግ ፡ እንዳይሆነን ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ ዕውቀት ፡ አንሶት ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡
 ሁሉ ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ለመሥራት ፡ የማይችል ፡ ሕዝብ ፡ የሚያገኘ
 ው ፡ ጉዳት ፡ ምን ፡ እንደ ሆነ ፡ ከተረዳነው ፡ ዘንድ ፤ ይህንን ፡
 ጉዳትና ፡ ባርነት ፡ አጥፍቶ ፡ ወደ ፡ ሀብትና ፡ ወደ ፡ አርነት ፡ የሚ
 ወስደውን ፡ መንገድ ፡ እናመልከት ።

ሀብት ፡ ማለት ፡ የተከማቸ ፡ ሥራ ፡ ማለት ፡ ነው ። ሰውም ፡ ነጻነት ፡ ያለው ፡ ነውና ፤ የድካሙን ፡ ፍሬ ፡ ሁሉ ፡ ለራሱ ፡ ቢከማቸ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ሥራው ፡ አይከማቸለትም ። የፊት ፡ የፊቱ ፡ ወዲያው ፡ ያልቃል ። ከድካሙም ፡ ፍሬ ፡ የሚያገኘው ፡ ጥቅም ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ድካም ፡ የሰው ፡ ሎሌ ፡ ነው ። ዕውቀትም ፡ ሳይጨምር ፡ እየበዛ ፡ ቢሄድ ፡ ድክነቱና ፡ ሎሌነቱ ፡ እያደገ ፡ እየጠነከረበት ፡ ይሄዳል ። ባንድ ፡ ሕዝብ ፡ ላይ ፡ እንደዚሁ ፡ ያለው ፡ መግት ፡ እንዳይወርድበት ፡ እንግዲህ ፡ ምን ፡ ይበጀዋል ።

መልሱ ፡ አጭር ፡ ነው ።

መዝናኛ ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲገናኝ ፡ ብልጎት ፡ ይበጅለት ። ሁለተኛ ፤ በየሥራውም ፡ እንዲሠለጥን ፡ የትምርት ፡ ቤት ፡ ይቁምለት ። ሦስተኛ ፤ ሕዝቡ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ እንዲሠራ ፡ ለቀረጡ ፡ የመንግሥት ፡ ሹማዎቶች ፡ ይጠብቁት ፤ እነዚህን ፡ ሦስት ፡ ቃላት ፡ ግን ፡ ለይተን ፡ ለየብቻቸው ፡ እንመርምራቸው ።

መዝናኛ ።

ዕውቀት ፡ በሌለው ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ መንገድም ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡ ቢሠራ ፡ ለጊዜው ፡ ይንቀዋል ። ለጊዜውም ፡ ብዙ ፡ ብር ፡ ይገባለትና ፡ ሀብቱም ፡ ያደገ ፡ ይመስላል ። ካንድ ፡ ባንክ ፡ ፲ሺ ብር ፡ የተበደረ ፡ ሰው ፡ ዐሥሩን ፡ ሺ ብር ፡ አሸክሞ ፡ በመንገድ ፡ ሲሄድ ፡ መበደሩን ፡ ላላወቀ ፡ ሰው ፡ ሀብታም ፡ ይመስለዋል ። መበደሩን ፡ የሚያውቅ ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ወዳጁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያዝንለታል ። ጠላቱም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይንቀዋል ። እውነትም ፡ በዚሁ ፡ ባ፲ሺ ፡ ብር ፡ ነግዶ ፡ ለራሱ ፡ የሚቁይ ፡ ትርፍ ፡ አግብቶ ፡ የተበደረውን ፡ ፲ሺ ፡ ብር ፡ ከነወለዱ ፡ በቶሎ ፡ ለባንኩ ፡ ካልመለሰ ፡ ተይዞ ፡ በወህኒ ፡ ቤት ፡ ታስሮ ፡ ይሞታል ። በሕዝብም ፡ ትዳር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ያነሳቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀታቸው ፡ ከፍ ፡ ካለ ፡ ሕዝቦች ፡ ላይ ፡ ዕቃ ፡ ሲገዙ ፡ እየተበደሩ ፡ ነው ። የሚበደሩትም ፡ ብድር ፡ እኩሌታው ፡ ከጉልበ

ታቸው ፡ እኩሌታው ፡ ከምድራቸው ፡ ነው ። ከጥር ፡ ፲፱፻፫ ፡ ዓ ፡
 ም ፡ እስከ ፡ ፲፱፻፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ። ማለት ፡ በፈረንጅች ፡
 ቍጥር ፡ ፲፱፻፲፪ ፡ ዓመት ፡ ከኤሮፓ ፡ በጅቡቲ ፡ መንገ
 ድ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የመጣለት ፡ ዕቃ ፡ ዋጋው ፡ ቢታሰ
 ብ ፡ ፯ ፡ ሚሊዮን ፡ ፯፻፸፯ሺ ፡ ፫፻፵፬ ፡ ብር ፡ ሆነ ። የኢትዮጵያ ፡
 ሕዝብ ፡ ካገሩ ፡ ወደ ፡ ኤሮፓ ፡ አገር ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ የሰደደው ፡ ዕቃ ፡
 ዋጋው ፡ ቢታሰብ ፡ ፯ ፡ ሚሊዮን ፡ ፭፻፹፭ሺ ፡ ፬፻፺፱ ፡ ብር ፡ ሆነ ።
 ብናሰላው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ከሸጠው ፡ ዕቃ ፡ የገዛው ፡
 ዕቃ ፡ ፻፺፩ሺ ፡ ፱፻፶ ፡ ብር ፡ በለጠ ። ብር ፡ የሚመጣ ፡ ግን ፡ ከባ
 ሕር ፡ ማዶ ፡ ነው ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብም ፡ ብርን ፡ የሚያገኝ ፡
 ምድሩ ፡ የሚሰጠውን ፡ ነገር ፡ እየሸጠ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ዕቃ ፡
 ውን ፡ ሸጠ ፡ ካገባው ፡ ብር ፡ በላይ ፡ ትርፍ ፡ ብር ፡ ሰጥቶ ፡ የው
 ጭን ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡ ለመግዛት ፡ እንዴት ፡ ተቻለው ፤ ትርፉን
 ስ ፡ ብር ፡ ከየት ፡ አመጣው ። ሰው ፡ የሌለውን ፡ ነገር ፡ ሊሰጥ ፡
 ይችላልን ፤ ርግጥ ፡ ተበድሮ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ። የተበደረ
 ውን ፡ ገንዘብ ፡ ግን ፡ ቈይቶ ፡ ከነወለዱ ፡ ይመልሳል ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እንደዚሁ ፡ ተበድሯል ። ማንኛው
 ም ፡ የኤሮፓ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሲመጣ ፡ አስቦበት ፡
 እንደ ፡ መጣበት ፡ ሥራ ፡ መጠን ፡ ጥቂት ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ገን
 ዘብ ፡ ይዞ ፡ ይመጣል ። ከዚሁም ፡ ገንዘቡ ፡ ቤት ፡ ይሠራበታል ፤
 ወይም ፡ ይከራይበታል ። ወይም ፡ ምግቡን ፡ ይገዛበታል ፤ ወይ
 ም ፡ አሽከር ፡ ይቀጥርበታል ። ወደ ፡ ኤሮፓም ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡
 ሳይሰድ ፡ ከዚያም ፡ ዕቃ ፡ አስመጥቶ ፡ ሳይሸጥ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡
 ያለውን ፡ ብር ፡ የፈጀ ፡ እንደሆነ ፡ የሚመጣው ፡ ገንዘብ ፡ ለኢት
 ዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ይሆናል ፤ ብድርም ፡ አይባል ።

ነገር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ገንዘቡን ፡ ብቻ ፡ ለመፍጀት ፡
 አንድም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አገር ፡ አልመ
 ጣ ፤ ሁሉም ፡ የመጡት ፡ ትርፍ ፡ ሲፈልጉ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡
 ያለውም ፡ ሰው ፡ በኢትዮጵያ ፡ መጥቶ ፡ ለቤት ፡ ኪራይም ፡ ለም
 ግቡም ፡ ላሽከሩም ፡ ደመወዝ ፡ ቢሰጥ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እንደ ፡
 ማበደር ፡ ያቸል ፡ ነው ።

ይህም ፡ ያበደረው ፡ ገንዘብ ፡ በቶሎ ፡ ከብዙ ፡ ወለድ ፡ ጋራ ፡ እንዲመለስለት ፡ ይጥራል ። እንሆም ፡ ካገሩም ፡ አቡጄዲድ ፡ አስመጥቶ ፡ የቤት ፡ ኪራይ ፡ ለሰጠው ፡ ሰውና ፡ ለሚያገለግለው ፡ አሸከሩ ፡ ይሸጥላቸዋል ። አቡጄዲዱንም ፡ ሲሸጥ ፡ ትንሽ ፡ ትርፍ ፡ ያገኛል ። ያም ፡ ቤቱን ፡ ያከራየ ፡ ሰውና ፡ የፈረንጁ ፡ አሸከር ፡ አቡጄዲዱንና ፡ ሌላውንም ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ዘወትር ፡ ገንዘቡን ፡ ከሚሰጣቸው ፡ ፈረንጅ ፡ ከገዙ ፡ የፈረንጁ ፡ ትርፍ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ተጠራቅሞ ፡ ፈረንጁ ፡ ያመጣውን ፡ ገንዘብ ፡ ከነወለዱ ፡ ያገኛል ። አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ ሠርቶ ፡ እሱው ፡ ራሱ ፡ የተቀመጠበት ፡ እንደሆነ ፡ ቤቱ ፡ የተሠራበት ፡ ዋጋ ፡ አይመለስለትም ። ያከራየው ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ በኪራዩ ፡ ዋጋውን ፡ ከነወለዱ ፡ ያገኛል ። የፈረንጆችም ፡ አካሄድ ፡ በኢትዮጵያ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ብር ፡ አይቈረጠምም ፤ አይበላም ፤ አይጠጣም ፤ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የሚመጡ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ በቃላቸው ፡ ባይናገሩት ፡ እንኳ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡ እንደዚህ ፡ የሚሉት ፡ ይመስላል ። እኛ ፡ የመጣነው ፡ ያገራችሁን ፡ ሀብት ፡ ለመውሰድ ፡ ነው ፤ ነገር ፡ ግን ፡ መሬቱ ፡ የናንተ ፡ ነውና ፡ እኛ ፡ ሠርተን ፡ በመሬታችሁ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ሀብት ፡ እንድንወስድ ፡ እሺ ፡ አትሉንምን ፤ እሺ ፡ የምትሉን ፡ እንደሆነ ፡ ያገራችንን ፡ ሠራተኛ ፡ አናመጣም ፡ ዋጋው ፡ ይበዛብናልና ፤ ስለዚህ ፡ የጉልበታችሁ ፡ ዋጋ ፡ እጅግ ፡ ትንሽ ፡ ነውና ፡ እናንተው ፡ ራሳችሁ ፡ ሠርታችሁ ፡ ስጡን ፤ ለድካማችሁ ፡ ዋጋ ፡ ጥቂት ፡ ብር ፡ እንሰጣችኋለን ። በዚሁ ፡ በምንሰጣችሁ ፡ በጥቂቱ ፡ ብር ፡ ግን ፡ የሚያስፈልገውን ፡ መሣሪያና ፡ መኪና ፡ ገዝታችሁ ፡ ልብሳችሁንና ፡ ለኑሯችሁ ፡ የሚያስፈልጋችሁን ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ ዕቃ ፡ አትሥሩ ። ከዚህም ፡ ቀደም ፡ ባገራችሁ ፡ ውስጥ ፡ ሸማና ፡ ጎራዴ፡ ሌላም ፡ የሚሠራ ፡ ነገር ፡ እንዳለ ፡ ለእንግዲህ ፡ ወዲህ ፡ አትሥሩ ። ሁሉንም ፡ ነገር ፡ ከኛው ፡ ግዙ፤ የሰጠናችሁንም ፡ ገንዘብ ፡ ከብዙ ፡ ወለድ ፡ ጋራ ፡ በቶሎ ፡ መልሱልን ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ ሰምቶ ፡ ሸማውን ፡ ትቶ ፡ ቈጫና ፡ አቡጄዲድ ፤ ሸማውንና ፡ ማለፊያውንም ፡ በርኖ

ስ ፡ ትቶ ፡ የማይረባውን ፡ የብርድ ፡ ልብስ ፤ ሌላው ፡ ይቅርና ፡
 ጋሻና ፡ ጐራዴንም ፡ እንኳ ፡ ከእነሱ ፡ እጅ ፡ ይገዛል ። ይህንንም ፡
 ሁሉ ፡ ገዝቶ ፡ አንዲት ፡ ብር ፡ የተረፈችው ፡ እንደ ሆነ ፡ ሄዶ ፡
 መሸታ ፡ ይጠጣባታል ። ባለመሸታይቱም ፡ ሻሽ ፡ እገዛባታለሁ ፡
 ስትል ፡ ያችን ፡ አንዲት ፡ ብር ፡ ይዛ ፡ ሄዳ ፡ ላመጣት ፡ ፈረንጅ ፡
 ትመልስለታለች ። ለፍቶ ፡ ለፍቶም ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ትርፉ ፡
 የጉልበት ፡ መባከን ፤ ሱካርና ፡ ፍሬ ፡ የሚሰጠውም ፡ የደኅና ፡ መሬ
 ቱ ፡ መሄድ ፡ ነው ። ካገሩም ፡ ውስጥ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ መንገድ ፡
 ቢሠራ ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡ ቢዘረጋ ፡ የሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ካል
 ሰፋ ፡ ከዛሬ ፡ ሁኔታውም ፡ ካልበለጠ ፡ መበደሩን ፡ ያበዛና ፡ የተበ
 ደረውንም ፡ ከነወለዱ ፡ እመልሳለሁ ፡ ሲል ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡
 ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ከዛሬው ፡ ይልቅ ፡ ይደክማል ። ብድሩንም ፡ ለመ
 መለስ ፡ የሚበቃ ፡ ጉልበት ፡ ስለሌለው ፡ ከምድሩ ፡ ተበድሮ ፡
 ይሰጣል ። የኢትዮጵያም ፡ ምድር ፡ ለጊዜው ፡ ብድራን ፡ መል
 ስ ፡ ብላ ፡ ባታስጨንቀው ፤ የሚመጡት ፡ ትውልዶች ፡ ያባቶቻ
 ችሁን ፡ ዕዳ ፡ መልሱ ፡ ተብለው ፡ ሳይያዙበት ፡ አይቀሩም ።
 ዕውቀትም ፡ አግኝተው ፡ ያባቶቻቸውን ፡ ዕዳ ፡ ያልከፈሉ ፡ እንደ ፡
 ሆነ ፡ በድክነትም ፡ በችጋርም ፡ በበሽታም ፡ በሞትም ፡ ያልቃ
 ሉ ። ከሞትም ፡ እናመልጣለን ፡ ሲሉ ፡ አባቶቻቸው ፡ መሬቱን ፡
 ወደ ፡ ሸጡበት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ አገር ፡ ይሰደዳሉ ። ዕዳው
 ን ፡ በጊዜ ፡ የማይመልስ ፡ ሕዝብ ፡ ጉዳቱ ፡ ይህ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡
 ዕውቀት ፡ በሌለው ፡ ሕዝብ ፡ አገር ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡ
 ር ፡ ቢሠራ ፡ ሕዝቡ ፡ እንዲደክሙ ፡ ያፋጥናል ፡ እንጂ ፤ አይጠቅ
 መውም ። ጥቅሙ ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ለሚገበያዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ ሕዝ
 ቦች ፡ ነው ።

ሁለተኛ ።

መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ግን ፡ በቶሎ ፡ ካወቁበት ፡
 ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ይሆናል ። ለየሥራውም ፡ ማሠልጠኛ ፡ የሚሆ
 ኑ ፡ የትምርት ፡ ቤቶች ፡ ወዲያው ፡ በቶሎ ፡ ማቆም ፡ ያስፈልጋ
 ል ። ሕዝቡም ፡ ሲሠለጥን ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገ
 ር ፡ ሁሉ ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ይሠራል ። ሥራውም ፡ በጣም ፡ ተከፋና

ሎ ፡ ሠራተኞቹም ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ይሆናሉ ። የሠሩትንም ፡ ሥራ ፡ ካንዱ ፡ ቦታ ፡ ወዳንዱ ፡ ቦታ ፡ ለማንቀሳቀስ ፡ ድካም ፡ የለባቸውም ። ስለዚህም ፡ ሠራተኞችም ፡ በየያዙት ፡ ሥራ ፡ ብዙ ፡ ለመሥራት ፡ ጊዜ ፡ ያገኛሉ ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ በያመቱ ፡ አዲስ ፡ አዲስ ፡ ብልጎችና ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ ያገኙና ፡ ያወጣሉ ። በትርፉም ፡ የበለጠ ፡ ትርፍ ፡ ይገኝበታል ። እያደረም ፡ የሕዝቡ ፡ ሀብትና ፡ የመንግሥቱ ፡ ጎይል ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ አንዱም ፡ ጎይል ፡ ነው ። መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ግን ፡ ያለዕውቀት ፡ አገሩን ፡ ያደክያሉ ፤ አይጠቅሙም ። ስለዚህም ፡ የሕዝቡን ፡ ጥቅም ፡ የፈለገ ፡ መንግሥት ፡ እነዚህን ፡ ሀላፊት ፡ ነገሮች ፡ አይለያይም ፤ ባንድነት ፡ ለማቆም ፡ ይጥራል ፡ እንጂ ።

ሦስተኛ ።

መንግሥት ፡ ቀረጥ ፡ ሲወስድ ፡ ሕዝቡን ፡ ሊጠቅም ፡ ወይም ፡ ሊጎዳ ፡ ይችላል ። ካገሩ ፡ ውስጥ ፡ የተበጀው ፡ ዕቃ ፡ ሲሸጥና ፡ ሲለወጥ ፡ በየገበያው ፡ የቀረጠ ፡ እንደሆነ ፡ ዕቃውን ፡ ሠርተው ፡ የሚለዋወጡትን ፡ ሠራተኞች ፡ እንደ ፡ መራራት ፡ ያክል ፡ ነው ። እስኪገናኙ ፡ ድረስ ፡ ከሚደክሙት ፡ ድካም ፡ በላይ ፡ ሌላ ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ ይሄድባቸዋል ። ስለዚህም ፡ ትርፍ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ጊዜ ፡ ያጥርባቸዋል ። ይህም ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ ደግሞ ፡ የሚፈልጉትን ፡ ዕቃ ፡ ከሚሸጠው ፡ ሠራተኛ ፡ ጋራ ፡ እስኪገናኙ ፡ ድረስ ፡ የሚፈጅባቸው ፡ ድካም ፡ ሲበዛ ፡ የግድ ፡ ካልሆነባቸው ፡ በቀር ፡ አይፈላለጉም ። አራሹ ፡ ላንድ ፡ ዓመት ፡ የሚበቃውን ፡ ልብስ ፡ ካገኘ ፡ ትርፍ ፡ እገዛለሁ ፡ ብሎ ፡ ሽማግሌውን ፡ አይፈልግም ። ሽማግሌውም ፡ ላንድ ፡ ዓመት ፡ የሚበቃውን ፡ እክል ፡ ካገኘ ፡ ትርፍ ፡ አገኛለሁ ፡ ሲል ፡ አራሹን ፡ ለመፈለግ ፡ አይሄድም ።

አራሹና ፡ ሽማግሌው ፡ ሊገዙ ፡ የሚፈልጉት ፡ ነገር ፡ ጥቂት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የሚሠሩትም ፡ ሥራ ፡ ያንሳል ። አራሹ ፡ እክል ፡ ሰብስቦ ፡ ከሆዴ ፡ የተረፈውን ፡ ለሌላ ፡ ነገር ፡ ልለውጠው ፡ ብል ፡ ድካሜ ፡ ከበዛ ፡ እክሉ ፡ ቢቁለል ፡ ለኔ ፡ ምን ፡ ይሆናል ፡ ይላ

ል ። ለምግብ ፡ የሚበቃውን ፡ ያኸል ፡ አርሶ ፡ ከዘራ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ ይቀመጣል ። ሸማኔውም ፡ እንዲህ ፡ ያስባል ፤ የሠራሁትን ፡ ሥራ ፡ የሚገዛኝ ፡ ካላገኘሁ ፡ ለምን ፡ በከንቱ ፡ እደክማለሁ ። እሱም ፡ የሚሸጥለትን ፡ ያኸል ፡ ሸማ ፡ ከሠራ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ይቀመጣል ። ሠራተኞቹም ፡ ሥራ ፡ ሲፈቱ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ያንሳል ፤ መንግሥትም ፡ ብዙ ፡ ግብር ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ።

ሠራተኞቹም ፡ ድካሙን ፡ ፈርተው ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ የማይገናኙ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ መንግሥት ፡ የሚያገኘው ፡ ቀረጥ ፡ ጥቂት ፡ ይሆናል ። ሠራተኞቹ ፡ ሥራ ፡ ከመፍታታቸው ፡ የተነሣ ፡ የሚቀረው ፡ ግብር ፡ ይበልጣል ። ስለዚህ ፡ የሕዝቡን ፡ ልማትና ፡ የራሱን ፡ ጥቅም ፡ የፈለገ ፡ መንግሥት ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ካንዱ ፡ ወረዳ ፡ ወዳንዱ ፡ ወረዳ ፡ በሚሄደው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምንም ፡ ቢሆን ፡ የቀረጥ ፡ በር ፡ ማበጀት ፡ አይገባውም ። ባዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ ፩ ፡ ዳውላ ፡ ገብስ ፡ ፬ ፡ ብር ፡ ሲያወጣ ፡ አዲስ ፡ ዓለም ፡ ባ፩ ፡ ብር ፡ ከሦስት ፡ ሩብ ፡ ይገኛል ። በሜጫ ፡ ግን ፡ ያንድ ፡ ዳውላ ፡ ገብስ ፡ ዋጋው ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ነው ። ደግሞ ፡ ጥቂት ፡ መንገድ ፡ እስከ ፡ ጨቦ ፡ ድረስ ፡ እልፍ ፡ ብንል ፡ ዋጋው ፡ አላድ ፡ ይሆናል ። እንግዲህ ፡ ገብሱ ፡ ከጨቦ ፡ ተነሥቶ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ እስኪገባ ፡ ድረስ ፡ ታርሶ ፡ ከገባበት ፡ ድካም ፡ ይልቅ ፡ መስናክሉ ፡ ስምንት ፡ ጊዜ ፡ ይበልጣል ። ስለዚህም ፡ የጨቦ ፡ ባላገር ፡ ዕራቁቱን ፡ ሁኖ ፡ የግድ ፡ ካልሆነበት ፡ በቀር ፡ ሸማን ፡ ለመግዛት ፤ አዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡ አይመጣም ። ትርፍ ፡ ልብስና ፡ ብርጭቆ ፡ ምንጣፍም ፡ የብረት ፡ ድስትም ፡ ሱካርም ፡ መቼም ፡ የግድ ፡ አያስፈልጉትምና ፤ እነሱን ፡ እገዛለሁ ፡ ሲል ፡ አይጣጣርም ።

ስለዚህም ፡ ለምግብና ፡ ለልብሱ ፡ መግዣ ፡ የሚበቃውን ፡ ያኸል ፡ አርሶ ፡ ገብስ ፡ ካገባ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ይቀመጣል ። ለመንግሥትም ፡ የሚያገባው ፡ ዐሥራት ፡ ጥቂት ፡ ይሆናል ። እንዲሁም ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ የሚኖሩ ፡ ሸማኔዎች ፡ የሠሩትን ፡ ሸማ ፡ የሚገዟቸው ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ያሉት ፡ ባላገሮች ፡ ብቻ ፡ ይሆናሉ ። ስለዚህም ፡ የሸማኔዎች ፡ ቍጥር ፡ ያንሳል ። ለመንግሥትም ፡ ከሸማኔዎች ፡ የሚገባለት ፡ ግብር ፡ እያደር ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ።

እንሆ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ያልነውን ፡ አሁንም ፡ አስረግጠን ፡ እንናገረው ። ዕቃ ፡ የሚረከሰው ፡ ገዢውና ፡ ሠሪው ፡ ሽያጭ ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ቀርቦ ፡ ሲሰፍር ፡ ነው ። ማለት ፡ የተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡ ደመወዝ ፡ ይቀራል ። ስለዚህ ፡ በተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡ ደመወዝ ፡ ላይ ፡ ቀረጥ ፡ ቢጨመር ፡ ሠራተኞቹ ፡ ከሚያገኙት ፡ ዕቃ ፡ ይልቅ ፡ በከንቱ ፡ የሚደክሙት ፡ ድካም ፡ ይበልጣልና ፤ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ጊዜ ፡ አያገኙም ። ይልቁንም ፡ የግድ ፡ ከሚያስፈልጋቸው ፡ በቀር ፡ ትርፍ ፡ ነገር ፡ ለመግዛት ፡ አይከፈሉም ። ብዙ ፡ ሥራ ፡ ሊሠሩበት ፡ የነበረውንም ፡ ጊዜያቸውን ፡ ግማሹን ፡ በከንቱ ፡ ድካም ፡ ግማሹንም ፡ በስንፍና ፡ ያሳልፉታል ። የሕዝቡም ፡ ኑሮ ፡ እንደዚህ ፡ የሆነው ፡ መንግሥት ፡ ሀብቱና ፡ ኃይሉ ፡ እያነሰ ፡ እንጂ ፡ እያደገ ፡ እንዳይሄድ ፡ በግልጽ ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣውስ ፡ ዕቃ ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ይሁን ፡ ይቀረጥን ፤ ወይስ ፡ አለቀረጥ ፡ ይግባ ። ለዚሁ ፡ ጥያቄ ፡ ርግጠኛ ፡ መልስ ፡ ለመስጠት ፡ ከመቶ ፡ ዓመታት ፡ በፊት ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ የዓለም ፡ ሊቃውንት ፡ ይከራከሩ ፡ ነበርና ፡ ከተከራካሪዎችም ፡ ሊቃውንት ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ያሸነፈና ፡ የተሸነፈ ፡ የለም ። መንግሥታት ፡ ሁሉ ፡ ለጊዜው ፡ እንደሚጠቅማቸው ፡ እያዩ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ያንዱን ፡ ወገን ፡ አሳብ ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ የሁለተኛውን ፡ ወገን ፡ አሳብ ፡ እየተከተሉ ፡ የቀረጣቸውን ፡ ደንብ ፡ በየጊዜው ፡ ይለዋውጡታል ። ይልቁንም ፡ ለጊዜው ፡ የሚጠቅም ፡ መሆኑን ፡ ሲረዱት ፡ የሁለቱን ፡ አሳብ ፡ ተቀብለው ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣውን ፡ ነገር ፡ ግማሹ ፡ እንዲቀረጥ ፡ ግማሹ ፡ ያለቀረጥ ፡ እንዲገባ ፡ የደነቡ ፡ መንግሥታት ፡ አሉ ። ይህም ፡ ሦስተኛው ፡ ያቀራረጥ ፡ መንገድ ፡ እንደ ፡ ጸሐፊው ፡ አሳብ ፡ እንደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ላለው ፡ አገር ፡ የሚበጅ ፡ ነውና ፤ የሚበጀው ፡ ምክንያቱ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለይተን ፡ እንመርምር ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንዳየነው ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካላገኘው ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ለመድረስ ፡ ይችላል ፡ ነበር ። መሰናክል ፡ ነገር ፡ ያላገኘው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ በዓ

ለም ፡ ላይ ፡ አይገኝም ። እንዳገኛቸውም ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ማነስና ፡ ማደግ ፡ እንደዚህ ፡ መጠን ፡ ዕውቀታቸውና ፡ ሀብታቸው ፡ ከፍ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ይላል ። በዛሬውም ፡ ዘመናችን ፡ የዕውቀትን ፡ መዝናኛ ፡ ደረጃ ፡ የያዙ ፡ የኤሮፓና ፡ ያሜሪካ ፡ ሕዝቦች ፡ ናቸው ። ስለዚህም ፡ ያገራቸው ፡ ሀብት ፡ በብዙ ፡ ዘመናት ፡ የተሠራና ፡ የተከማቸ ፡ መሣሪያ ፡ መኪና ፡ ፋብሪካ ፡ እየሆነ ፡ ሀብታቸው ፡ ከሌሎች ፡ ሕዝቦች ፡ ሀብት ፡ ይበልጣል ።

ሕዝቦቹም ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ ዕውቀትና ፡ ጥበብ ፡ ትጋትም ፡ ከሰውነታቸው ፡ ጋራ ፡ ስለ ፡ ተዋሐደ ፤ ከነሱ ፡ ጋራ ፡ ለመተካከል ፡ ቢፈልጉ ፡ ለቀሩት ፡ የዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ የሚያስቸግር ፡ ነገር ፡ ነው ። በመላው ፡ ዓለም ፡ ሁሉ ፡ ለነሱ ፡ ሰግዷል ። ከጃፓንና ፡ ከቱርክ ፡ ከሺናም ፡ ከሲያምም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ በቀር ፡ ዛሬ ፡ ዓለም ፡ ሁሉ ፡ በመላው ፡ ቅኝቸው ፡ ሁኗል ። ከነዚህም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ አርነታቸው ፡ ከቁየላቸው ፡ ነገሥታት ፡ አለጃፓን ፡ የቀሩት ፡ ነገሥታት ፡ አርነት ፡ አላቸው ፡ ቢባል ፡ ለስም ፡ ብቻ ፡ ነው ።

እስቲ ፡ አሁን ፡ እኛ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ አርነት ፡ አለን ፡ ሊባል ፡ ነውን፤ አርነት ፡ ያለው ፡ ሕዝብ ፡ ማለት ፡ እውነተኛ ፡ ትርጉሙ ፡ ለብቻው ፡ መንግሥት ፡ ያለው ፡ ሕዝብ ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ ራሱንም ፡ የቻለ ፡ ሕዝብ ፡ ማለት ፡ ነው ። እንጂ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ገና ፡ ራሱን ፡ አልቻለም ። እስቲ ፡ የለበስነውን ፡ እንይ ፤ ከወዴት ፡ የተሠራና ፡ ማን ፡ ያመጣው ፡ ነው ፤ የቤታችንስ ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ከወዴት ፡ የመጣ ፡ ነው ፤ የምንለብሰውስ ፡ ልብስ ፡ የምንጠጣበትና ፡ የምንበላበት ፡ ምግባችንንም ፡ የምናበስልበት ፡ ዕቃና ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ፈጽሞ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጣ ፡ አይደለምን ። ከዚህም ፡ ቀደም ፡ በሀገራችን ፡ ራሳችን ፡ ለመሥራት ፡ ስንችለው ፡ የነበረው ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ዛሬ ፡ ተረሳ ፤ ቁጫና ፡ በፈረንጅ ፡ አገር ፡ የተሠራ ፡ ሸማ ፡ ፈትልም ፡ ያገራችንን ፡ ቡልኮና ፡ ጋቢ ፡ ያማረውንም ፡ ሸማችንን ፡ የሴቶቻችንንም ፡ ቀጭን ፡ ፈትል ፡ ከገበያው ፡ አባረው ፡ ዋጋውንም ፡ ወሰዱት ። የዶማውንና ፡ የመጥረቢያውን ፡ ነገርማ ፡ ዛሬ ፡ ምን ፡ ብለን ፡ እናውጋው ። ባዲስ ፡ አበባና ፡ በድሬ ፡ ዳዋ ፡ በሐ

ረርጌም ፡ ገበያ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የተሠራ ፡ ከእነዚህ ፡ መሣሪያዎች ፡ አንድም ፡ አይታይም ። ይልቁንም ፡ በትግሬማ ፡ በጭራሽ ፡ ዛሬ ፡ ባላገሩ ፡ ማረሻው ፡ እንኳ ፡ ሳይቀር ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ አስመጥቶ ፡ ነው ። ማለት ፡ የኤሮፓ ፡ ሰዎች ፡ ባገራችን ፡ ከመጡና ፡ ከገቡ ፡ ወዲህ ፡ እንኳን ፡ ዕውቀት ፡ ልንጨምር ፡ አባቶቻችንም ፡ ያቆዩልንን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ግማሹን ፡ ዛሬውኑ ፡ ረስተነዋል ። ግማሹንም ፡ አሁን ፡ ከጅቡቲ ፡ ወደ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ በተሠራው ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ምክንያት ፡ እስከ ፡ ቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ፈጽመን ፡ ሳንረሳው ፡ አንቀርም ። በኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የዛሬው ፡ ጥረቱ ፡ በደኅና ፡ ለመኖር ፡ ሰውነቱንና ፡ ቤቱን ፡ ለማስጌጥ ፡ ነው ፤ በማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ ልብ ፡ ውስጥ ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጥረት ፡ ቢኖር ፡ ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ፈላጊ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይመስክራልና ፡ እጅግ ፡ ያስመስግነዋል ። ይህንንም ፡ ጥረት ፡ አይቶ ፡ መንግሥት ፡ በደኅና ፡ መንገድ ፡ ከመራው ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ተጣጣሪ ፡ ሕዝብ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ለመድረስና ፡ ትልቅ ፡ ሀብት ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ።

ደኅናውን ፡ መንገድ ፡ መንግሥት ፡ ለክቶ ፡ ካልሰጠውና ፡ ካላሳየው ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጌጥና ፡ ምቹ ፡ ኑሮ ፡ የሚወድ ፡ ሕዝብ ፡ መጨረሻው ፡ ክፉ ፡ ነው ። ብዙ ፡ ነገር ፡ ይለምዳል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ የለመደውን ፡ ነገር ፡ ለማድረግ ፡ ዐቅም ፡ ያጣል ። ይህም ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዕውቀት ፡ ባላቸው ፡ አገሮች ፡ በመኪናና ፡ በተሻለ ፡ መሣሪያ ፡ ተሠርቶ ፡ ሲመጣ ፡ ዋጋው ፡ ባገሩ ፡ ከተሠራው ፡ ይረክሳልና ፡ ለዋጋው ፡ ሲል ፡ ባገሩ ፡ የተሠራውን ፡ ትቶ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጣውን ፡ ዕቃ ፡ ይገዛል ። በዚህም ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የነበሩት ፡ ሠራተኞች ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የሚገዛቸው ፡ አጥተው ፡ የለመዱትን ፡ ሥራ ፡ ትተው ፡ የዕለት ፡ እንጀራ ፡ የሚገኝበትን ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይይዛሉ ። ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ፈጽሞ ፡ ይለዋልና ፤ የውጭ ፡ አገር ፡ ሕዝቦች ፡ ታዛዥ ፡ ይሆናል ። አሁን ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ንግድ ፡ ባይመጣ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ለጊዜው ፡ የሚለብሰው ፡ አጥቶ ፡ ይቸገር ፡ ነበር ። የኢትዮጵያ ፡ የሰሜ

ን ፡ ሕዝቦችማ ፡ የብረት ፡ ማረሻን ፡ አጥተው ፡ በዕንጨት ፡ መሬትን ፡ መቆፈር ፡ የግድ ፡ ይሆንባቸው ፡ ነበር ። የሐረርጌም ፡ ጋላ ፡ አካፋ ፡ አጥቶ ፡ እርሻው ፡ ሁሉ ፡ ይበላሽበት ፡ ነበር ። ሠራተኛና ፡ ጉልበትም ፡ መኪናም ፡ ከመታጣት ፡ የተነሣ ፡ ዛሬ ፡ ለምቶ ፡ የምናየው ፡ የኢትዮጵያ ፡ እርሻ ፡ የሚበዛው ፡ ዱርና ፡ ደን ፡ ይሆናል ።

የኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡ እንዲያስፈልገው ፡ የዛሬ ፡ ፫ ፡ ዓመት ፡ ተገለጠ ። በትግሬ ፡ የእኸል ፡ ሸመታ ፡ ተወዶ ፡ ሰራዊታቸው ፡ ቢቸገር ፡ ራስ ፡ ስብሐትና ፡ ደጃዝማች ፡ ሥዩም ፡ ተማክረው ፡ እኸል ፡ ወደ ፡ ሐማሴን ፡ እንዳይወርድ ፡ ከለከሉ ። ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ የሐማሴን ፡ ገዢ ፡ አንዳች የባሕር ፡ ማዶ ፡ ዕቃ ፡ ከሐማሴን ፡ ወደ ፡ ትግሬ ፡ እንዳይሄድ ፡ ከለከለ ። ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ራስ ፡ ስብሐትና ፡ ደጃዝማች ፡ ሥዩም ፡ ሰራዊታቸው ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ እንደ ተቸገረ ፡ አይተው ፡ ክልክሉን ፡ አፈረሱት ። ስለዚህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ መንግሥትነቱና ፡ የሕዝቡ ፡ አርነት ፡ በዋዛ ፡ እንዳይጠፋበት ፡ የፈለገ ፡ እንደ ሆነ ፡ መመከቻውን ፡ ማስናዳት ፡ ነው ። ዋናውም ፡ መመከቻ ፡ የሚሆነው ፡ የተደላደለ ፡ የጉምሩክ ፡ ደንብና ፡ ሥራ ፡ ማሰልጠን ፡ ነው ።

፯ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ዛሬ ፡ ያገራችን ፡ ጉምሩኮች ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጣውን ፡ ልብስ ፡ ሲቀርጡ ፡ እንደ ፡ ሌላው ፡ ሁሉ ፡ ካሥር ፡ አንድ ፡ ነው ። የልብሱም ፡ መሥሪያ ፡ መሣሪያና ፡ መኪና ፡ ቢመጣ ፡ እንዲሁ ፡ ካሥር ፡ አንድ ፡ ይቀረጣል ። የልብስም ፡ መሣሪያ ፡ መኪና ፡ ፋብሪካ ፡ አቆማለሁ ፡ የሚል ፡ ሰው ፡ ቢመጣ ፡ እንደ ፡ ዛሬው ፡ ያገራችን ፡ ሹማምት ፡ አያያዝ ፡ ቢሆን ፡ ይከለከላል ። ያለዚያ ፡ ግን ፡ ለ ሠራው ፡ ያሰበው ፡ ልብስ ፡ እንደማይሸጥለት ፡ አድርገው ፡ ለኋላ ፡ የሚሰጠውን ፡ ግብር ፡ ያበዙበታል ። እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ በረሃውን ፡ መሬት ፡ አቅንቼ ፡ ጥጥ ፡ ዘርቼ ፡ አበቅላለሁ ፡ የሚል ፡ ሰው ፡ ቢመጣ ፡ ማስቸገር ፡ እንጂ ፡ አንድም ፡ ርዳታ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ሹማምት ፡ አያገኝም ። ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡